

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Kultuurhariduse osakond

Huvijuht-loovtegevuse õpetaja

Kristina Selivanova

**EESTI ÕPPEKEELEGA KOOLIDE GÜMNAASIUMIÕPILASTE STEREOTÜÜBID
VENELASTE NING VENE ÕPPEKEELEGA GÜMNAASIUMIÕPILASTE
STEREOTÜÜBID EESTLASTE SUHTES TALLINNA ÕISMÄE GÜMNAASIUMI
JA TALLINNA PAE GÜMNAASIUMI NÄITEL**

LÕPUTÖÖ

Juhendaja: Aurika Komsaare, MA

Kultuuridevahelise kommunikatsiooni lektor

Viljandi 2013

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	4
1. UURIMUSE TEOREETILINE ALUS	7
1.2. Stereotüüp.....	7
1.3. Samalaadseid uurimusi Eestis: Eestlaste ja soomlaste stereotüüpide muutused 1990. aastatel	9
2.UURIMUSE METOODIKA	11
2.1. Uurimuse eesmärk ja uurimusobjekti kirjeldus.....	11
2.2. Andmete kogumise metoodika.....	11
2.2.1 Meetodi kirjeldus.....	12
2.2.2. Uurimuskontingendi kirjeldus.....	13
3. UURIMUSE TULEMUSED JA INTERPRETATSIOON	15
3.1. Suletud küsimuste tulemused	15
3.1.1. Venelastega suhtlemise kogemuse olemus	15
3.1.2. Suhtlemiskogemuse saamine.....	16
3.1.3. Suhtlemiskogemuse kestvus.....	17
3.2. Avatud küsimuste tulemus	18
3.2.1. Venelaste ja eestlaste iseloomustamine.....	19
3.2.2. Venelaste ja eestlaste elu prioriteedi sarnasus.....	22
3.2.3. Venelaste ja eestlaste unistuste sarnasused	23
3.2.4. Venelaste ja eestlaste lemmik muusika.....	25
3.2.5. Venelaste ja eestlaste põhilised jututeemad	27
3.2.6. Tegevused, mida venelane ja eestlane harrastab	28
3.2.7.Eestlaste suhtumine venelaste käitumisesse ja venelaste suhtumine eestlaste käitumisesse	30
3.2.8. Eesti/vene noore vene/eesti noorte/keskealisse/eakasse suhtumine	31
3.2.8.1. Vene/eesti noorte suhtumine	31
3.2.8.2. Vene/eesti keskealistesse suhtumine	33
3.2.8.3. Vene eakamasse inimesse suhtumine.....	34
3.2.9. Istekohta andmine ühistranspordis	36
4.KOKKUVÕTTE	38

5.....	42
Kasutatud kirjandus.....	42
LISAD	44
LISA 1. KÜSIMUSTIKU DISAINITUD BLANKETT EESTI KEELES	44
LISA 2. KODEERIMISKIRI	47
Lisa 3: Vene inimeste kuju, lähtudes omadussõnadest, mis vene noored kasutasid kõige tihedamini, millal iseloomustasid nad venelast.....	49
Lisa 4: Venelaste käitumine eestlaste sõnade järgi	50
Lisa 5: Teise kultuuri noor vastu suhtumine - eestlaste vastused.	52
LISA 6. RESÜMEE	53

SISSEJUHATUS

Käesolev töö on laiendatud variant minu seminaritööst Tallinna Õismäe Gümnaasiumi gümnaasiumiõpilaste stereotüüpidest venelastest, kus uurisin kuidas suhtuvad eesti noored venelastesse. Jätkasin oma uurimust, kuna minu huvi kultuurivahelise kommunikatsiooni vastu on suur ja soovin tulevikku karjääri seostada selle teema arendamisega.

Kool on lapse jaoks põhimõtteliselt kogu ühiskonna mudel: koolis viibib laps kõige rohkem aega. Tema käitumine kooli sootsiumis on samasugune nagu ta oleks ka ühiskonnas. Me aga teame, et ühiskond on suur ja erinev ja sisaldab endas erinevaid kultuure, mis puutuvad kokku teineteisega läbi ühe või teise kultuuri esindaja. Sellel mõttel baseerudes, soovin esitada mudeli, mis näitab kuidas suhtuvad Vene noored ja Eesti noored teise teisse ning missugused stereotüübid on neil tekkinud üksteisest. Praegu on Eestis soov integreerida venelasi, kes elavad Eestimaal (Krussel 2008), selle jaoks, et jõuda etnilise, poliitilise ja rahva rahuni.

„Eesti elanikkonna lõimumine on pikaajaline protsess, mille siht on tugeva Eesti riigi identiteedi, ühiseid demokraatlikke väärtusi jagava ning avalikus sfääris eesti keeles suhtleva püsi rahvastikuga kultuuriliselt mitmekesine ühiskond“ (Salliv ja... 2011, lk 29).

Sõltumata sellest, millisena me näeme (vaatame) enda ümbrust, rõhutab ajalugu siiski eri kultuuridest pärit inimeste vahelise dialoogi ja koostöö olulisust (MISA).

Integratsiooni küsimus on Eestis praegu tähtis. See küsimus ei ole ainult eesti keelt ja head töökohta mõõtev, vaid see on mõõdetav ka heade inimeste vahel arusaamatuse ja hästi mõistmisega, mis ei ole eelarvamustel põhinev. Kõikidel küsimustel on kaks poolt, mina võin öelda, et integratsiooni küsimustel on üks pool vene rahvus, teine pool on eesti rahvus.

Eestis juba toimusid rahvusvahelised konfliktid, mis puudutasid kogu Eesti ühiskonda: 2007. aastal, 26. aprillist 29. aprillini Tallinnas ja mujal Eestis toimunud rahutused ja vandaalitsemine, mis said nimetuse Pronksiöö. See oli näidis sellest, et Eesti elanike vahel on palju süvakonflikte, mahavaikimist, valu ja solvumisi. Rahutused oli reguleeritud jõhkra jõuga (Pronksiöö: vene...2007).

Minu jaoks on väga huvitav, kuidas inimesed, kes elavad ühes riigis, tegelikult suhtuvad teineteisesse. Kui inimesele ausalt välja öelda, mida temast arvavad teised inimesed, nähes tema käitumist, tekitab tal võimalus antud tagasiside põhjal ennast kuidagi parandada. Muidugi palju oleneb ka inimese enda tahtejõust muutuda paremaks. Antud uurimus on tagasiside eestlastelt venelastele ja vastupidi, mille abil võiks aidata edaspidi reguleerida rahvusvahelisi konflikte ja arusaamatusi. Praktilise poole pealt aitavad antud uurimuse tulemused, minu tulevasel töökohal, paremini mõista õpilasi.

Minu seminaritöö **teemaks on**: Eesti õppekeelega koolide gümnaasiumiõpilaste stereotüübid venelastest ning vene õppekeelega gümnaasiumiõpilaste stereotüübid eestlastest, Tallinna Õismäe Gümnaasiumi ja Tallinna Pae Gümnaasiumi näitel.

Uurimisküsimuseks on: Missugused on Tallinna Õismäe gümnaasiumiõpilaste stereotüübid venelaste ja Tallinna Pae gümnaasiumiõpilaste stereotüübid eestlaste suhtes.

Uurimuse **eesmärk** on välja selgitada missugused stereotüübid on Tallinna Õismäe gümnaasiumiõpilastel venelaste ja missugused stereotüübid on Tallinna Pae gümnaasiumiõpilastel eestlaste suhtes.

Uurimuse eesmärgini jõudmiseks seadsin endale järgmised ülesanded:

- uurida ja analüüsida teemaga seotud teoreetilisi allikaid, et mõista teema vajalikkust
- luua uurimuse metoodikat
- koostada küsimustik
- küsitluse läbiviimine
- uurimuse tulemuste analüüsimine
- kokkuvõtte tegemine

Käesolevas töös tahan ka uurida, kuidas eesti õppekeelega koolide noored suhtuvad venelastesse ja kuidas vene õppekeelega koolide noored suhtuvad eestlastesse. Selle jaoks esitan mina 4 uurimisküsimust:

- Kas poliitilised konfliktid Eestis mõjuvad inimeste suhtlemisele?
- Kas eestlane ja venelane näevad vastase kultuuri ja iseenda absoluutselt erinevalt?

- Kas on venelaste ja eestlaste vahel midagi sarnast?
- Kas vene ja eesti kultuuridel on erinevusi, mida näevad noored igapäeva käitumises?

Antud uurimistöö on kvalitatiiv-kvantitatiivne, sest pidasin oluliseks nii noorte inimeste arvamuste sisu, kui ka ühel või teisel seisukohal olevate vastajate hulka. Respondentidena kasutan Tallinna Õismäe Gümnaasiumi eestlastest ja Tallinna Pae Gümnaasiumi venelastest õpilasi vanuses 15.-17.-aastat, kes sellel ajal reaalelus puutuvad kokku vene ja eesti kultuuri esindajatega: leides esimesi ametlikke töökohti; võttes osa erinevatest rahvusvahelistest projektidest; leides endale uusi sõpru. Need noored inimesed on Eesti tulevik ja me peame nende arvamusi arvesse võtma. Andmete kogumiseks kasutasin vabatahtlikku küsitlust.

1. UURIMUSE TEOREETILINE ALUS

Käesolevas peatükis käsitlen stereotüüpide erinevaid definitsioone ja esitan sarnaseid uurimusi Eestis ning maailmas.

1.2. Stereotüüp

Sõna „stereotüüp“ võib defineerida mitut moodi ja iga definitsioon rõhutab seda, et inimeste kogemused ja kultuuridevahilised kommunikatsioonid on väga olulised. Stereotüüpides peegelduvad teatud ühiskonna teadmised ja sotsiaalsed kogemused, stereotüüpideks nimetatakse iseloomulikke omaduste kogumeid, mida omistatakse ühiskondlikele või rahvuslikele rühmadele (Pajupuu, 1995). Neid teadmisi ei saa mitte ainult oma kogemustest, vaid ka suhtlemise kaudu.

Meie ajal, millal võime vabalt reisida ja avastada enda jaoks uusi kultuure. Peab inimene leidma viise kuidas kategoriseerida ja ühendada ühte oma elu- ja suhtlemiskogemusi inimestest kellega elu kokku viib. Stereotüüp on üldistatud arvamus indiviidist ja rahvusest laiemalt (Veere, 2002 lk 116).

Stereotüüpideks nimetatakse nii öelda iseloomulike omaduste kogumeid, mida omistatakse ühiskondlikele või rahvuslikele rühmadele (Pajupuu, 1995).

Stereotüüpidel on üks halb omadus – need piiravad meid ja takistavad meil mõista nii oma kultuuri kui ka teisi kultuure ning need häirivad ka kultuuridevahelist kommunikatsiooni (Lahe 2011). Juhul kui kommunikatsioon toimub puhtalt stereotüüpide põhjal ja info mis olemasolevaid stereotüüpe ei kinnita. Inimestele on omane selline tegevus, kui iseenda teiste inimestega võrdlemine – see toimub automaatselt. Enamasti võrdleme end ikka mitte suvaliste võõrastega, vaid oma naabritega, ja et ennast hästi tunda, on meil vaja endale tõestada, et oleme naabritest paremad. Tänu kiiretele transpordi- ja kommunikatsioonivahenditele,

inimeste ring, keda me võime pidada oma naabriteks, on küll kasvanud ja kõik see tähendab erinevate stereotüüpide kasvu ja levimist.

Eestis elavad palju kultuuriesindajaid, kõige rohkem on aga ikkagi eesti kultuuri ja vene kultuuri esindajaid. Tähendab see seda, et venelane ja eestlane on naabrid omal kodukohal, Eestis. Stereotüübid võivad olla suhteliselt püsivad. Mida vähem teistest rahvustest teatakse, seda enam tuginetakse mingitele väljakujunenud stereotüüpidele. Igal rahval on oma müüt, millised nad on. Eestlased on tuntud usinuse, tagasihoidlikkuse ja väikerahva kohusetunde stereotüüpidega (Kirch 2002).

1990date alguse uuringud näitasid, et venelased on eestlaste arvates: lärmakad, tunglevad, lamedad, agressiivsed, leplikud, usklikud, emotsionaalsed, kollektiivsed, pealiskaudsed, kurvameelsed (Veere, 2002 lk 118).

Kui lähtuda sellest, et noored on meie tulevik on oluline kujundada noorte seas arusaam, et kultuurilised erinevused ühiskonnas on ressurss, mitte probleem ja et kodakondsusele vaatamata on kõigil noortel võimalus end teostada ning Eesti ühiskonna kõikides valdkondades aktiivselt osaleda (MISA).

Kool, kodu ja noortesutus saavad anda teadmisi selle kohta, et teistesse kultuuridesse ja rahvustesse tuleb suhtuda heatahtlikult ning austusega või et suhtlus eri päritolu inimeste vahel on rikastav (Ibid).

Oma uurimustöös defineerin mõiste stereotüüpi kui iseloomulike omaduste kogumit, mida omistatakse ühiskondlikele või rahvuslikele rühmadele (Pajupuu, 1995). See definitsioon rõhutab just seda mida tahan ma käesolevas töös teha – tahan teada saada, kuidas iseloomustab noor venelane ja eestlane teise kultuuri esindajate omaduste kogumeid.

1.3. Samalaadseid uurimusi Eestis: Eestlaste ja soomlaste stereotüüpide muutused 1990. aastatel

Uurimuse põhiteemaks oli soomlaste ja eestlaste stereotüüpide võrdlus 1990. aastatel ning uue aastatuhande alguses. Lähemalt on uuritud arvamusi enda ning naaberrahva kohta tänapäeval, mil Soome on juba ELi liige ning Eesti sinnapoole suundumas.

Nimetatud uurimuse alusel kirjutatud artiklis räägiti ühest uurimuses, mis korraldati 1991. aastal, Jyväskylä ülikooli professor Jaakko Lehtonen ja Tallinna Eesti Keele instituudi vanemteadur Hille Pajupuu poolt. vastavas uurimuses kirjeldati millisena nägid eestlased ja soomlased end aastal 1991 ning millisena nägid eestlased ja soomlased naaberrahvaid aastal 1991. Uurimusest võtsid osa mõlema rahvuse ülikoolide õppejõud, üliõpilased ning uurijad, kokku 320 inimest. Vastajad iseloomustasid naabrirahvad omadussõnadega, mis pärast oli märkinud kas positiivsena või negatiivsena.

Selle uurimuste kokkuvõtteks said autorid teada, et soomlaste käsitus endast on muutunud paremaks, aastatega on aga halvenenud eestlaste arvamus endast kui rahvusest. Mõlemad rahvused arvavad teineteist hästi tundvat, kuid nagu selgub, ei ole teadmised sageli piisavad. Ühendab eestlasi ja soomlasi keelesugulust, sarnane kultuur ning ühiskond, kus elavad, ühised juured, euroopalikkus ning põhjamaaisus.

Eespoolt räägitud uurimusega võib paralleeli tõmmata minu uurimustega. Nagu Lehtonen, uurin ka mina, missugusena näevad end kaks naaberrahvast Eestis – eestlane ja venelane. Oma töös mina ka uurin kuidas näevad end eestlased, kuidas näevad end venelased, missugusena näevad eestlased venelast ning missugusena näevad venelased eestlast.

Seoses minu tööga huvitas mind rohkem Lehtonen ja Pajupuu uurimuste osa, mis kirjeldas eestlast ja tema vastused.

Nimetatud uurimuste tulemuste järgi on Eestlased enda arvates: usinad, suletud, külmad, tagasihoidlikud, sitked, kohusetundlikud, tasakaalukad, ettevõtlikud, järjekindlad, rahulikud.

Samas oletasid eestlased, et venelased peavad neid: usinateks, suletuteks, korralikeks, salakavalateks, kohmakateks, iseteadlikeks, masendunuteks, šovinistideks ja järeleandmatuteks. Venelased on eestlaste arvates: lärmakad, tunglevad, lamedad, agressiivsed, leplikud, usklikud, emotsionaalsed, kollektiivsed, pealiskaudsed ja kurvameelsed.

Minu uurimuse küsimustikus on küsimus, kus palun õpilaste iseloomustada eestlasi ja venelasi kümme omadussõnadega. Selle küsimuste tulemused soovin ma võrrelda Lehtoneni uurimustega. Lähemalt, kas minu uurimuse respondendid ütlevad sama asju, mis räägivad Lehtoneni uurimuse respondendid. Selle küsimustele vastused on võimalik leida alapunktis 3.2.1.

2.UURIMUSE METOODIKA

Teises peatükis kirjeldan andmete kogumise tingimusi, uurimiskontingenti ja meetodeid, millega saadud tulemusi töötlesin.

2.1. Uurimuse eesmärk ja uurimusobjekti kirjeldus

Uurimuse eesmärk on välja selgitada missugused stereotüübid on Tallinna Õismäe gümnaasiumiõpilastel venelastest ja missugused stereotüübid on Tallinna Pae gümnaasiumiõpilastel eestlastest. Uurimuse objektiks on seega eesti gümnaasiumiõpilaste stereotüübid venelastest ja vene gümnaasiumiõpilaste eestlasest.

2.2. Andmete kogumise metoodika

Käesolevas uurimustöös kasutan kvalitatiiv-kvantitatiiv uurimismetoodikat. Kvantitatiivse analüüsi kaudu saan ma üldistada eesti õpilaste suhtlemiskogemuse olemasolu venelastega ja vene õpilaste suhtlemiskogemuse olemasolu eestlastega. Kvalitatiivse sisuanalüüsi kaudu loodan välja selgitada Eesti õpilaste isiklike kogemuste kaudu kujunenud stereotüüpe venelaste kohta.

Kvantitatiivse orientatsiooniga uurimuse eesmärgiks on üldistamine, prognoosimine, korrelatsioonide selgitamine, hüpoteeside ja teooriate kontrollimine. (Õunapuu 2002, lk 8)

Kvalitatiivse orientatsiooniga uurimuse eesmärgiks on kontekstipõhine kirjeldamine ja tõlgendamine, latentsete tendentside ja fenomenide avastamine, uute hüpoteeside püstitamine, uute teooriate loomine (Ibid).

2.2.1 Meetodi kirjeldus

Andmete kogumise meetodiks olen valinud kirjaliku küsitluse. (vt LISA 1). Uurimuse küsimustik algab legendist. Legendis on info küsituleja ja uurimuse eesmärgi kohta. Legendi tekstis on ka öeldud, et küsimustik on anonüümne. Küsimustikus on esitatud 15 küsimust, mis on koostatud kooskõlas püstitatud eesmärgiga. Kasutan nii suletud kui ka avatud küsimusi. Suletud küsimused säästavad vastaja aega ja võimaldavad kiiresti vastata küsimustele, kuna olemasolevaid vastuseid on vaja ainult märkida. Mõnede valikvastustega küsimuste juures on ka avatud lõpud (1, 2, 6), et respondent võiks ise lisada loendis puuduva vastuse. Avatud küsimustele vastates on respondentil võimalus oma mõtteid, arvamusi ja informatsiooni vabamalt jagada. Peale nende küsimuste, mis vajavad täiendamist või oma valiku põhjendamist, on küsimustikus ka kaheksa avatud küsimust (8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15). Küsitluslehe lõpus tänatakse respondenti abi eest.

Kuna küsitlus on vabatahtlik, siis küsimustele vastasid need õpilased, kes ise tahtsid küsitluses osaleda ning oma arvamusi jagada. Kuna tegu oli eestlastest ja venelastest õpilastega, koostas küsimustiku nii eesti kui ka vene keeles. Küsitluse viisin paberikandjal.

Tallinna Õismäe Gümnaasiumi direktor ja huvijuht andsid mulle võimaluse korraldada oma küsitlust gümnaasiumis ühel päeval septembrikuus. Sellel päeval olid mõned õpilased võistlustel, mõned õpilased, kes aga ankeeti täitsid, ei vastanud minu uurimuse kriteeriumile. Küsitluses võtsid osa 10A ja 10B klassi õpilased.

Tallinna Pae Gümnaasiumi direktor ja huvijuht andsid mulle võimaluse korraldada oma küsitlust gümnaasiumis minu pedagoogilise praktika ajal. Vabatahtlikult küsitluses võtsid osa kõik 10A ja 11A klassi õpilased. Kokku sain 70 ankeeti, millega oli minu lõputööks vajalik ankeetide arv täidetud.

2.2.2. Uurimuskontingendi kirjeldus

Käesoleva uurimuse viisin läbi Tallinna Õismäe Gümnaasiumi ja Tallinna Pae Gümnaasiumi gümnaasiumiastmel. Tallinna Õismäe Gümnaasium on eestikeelne gümnaasium. Tallinna Pae Gümnaasium on venekeelne gümnaasium. Tegemist ei ole eliit- vaid tavakoolidega, see tähendab, et kõikidel Tallinna lastel on võrdsed võimalused kooli astumiseks. Tallinna Õismäe Gümnaasium asub Haabersti linnaosas, mis on viiendal kohal Tallinna populatsiooni järgi. Tallinna Pae Gümnaasium asub Lasnamäe linnaosas, mis on esimesel kohal Tallinna populatsiooni järgi.

Mõlemad gümnaasiumid võtavad osa rahvusvahelises integratsiooni programmis, täpsemalt võtavad osa erinevates koolide lõimumisprojektides. 2008. aastal võtsid Tallinna Humanitaargümnaasium ja Õismäe Vene Lütseum osa Haabersti koolide lõimumisprojektis, mille eesmärk oli teha koostööd Haabersti erinevate õppekeeltega koolide vahel. (Haabersti koolide...). Tallinna Pae Gümnaasium koos Jüri Gümnaasium tugevdavad vene-eesti suhted läbi lõimumisprojekti, mis kirjutasid ise „Parim lõimumisprojekti“ konkurssi jaoks, mis oli korraldatud Tallinna Valitsusega ja koolis võitsid seda konkursis ning realiseerivad seda projekti.

Mõlema kooli ümbrustes, umbes ühe kilomeetri raadiuses on vastase keele koole. Tallinna Õismäe Gümnaasium - Tallinna Õismäe Vene Lütseum, Tallinna Pae Gümnaasium – Tallinna Sikupilli Keskkool. See tähendab, et mõlema kooli lapsed näevad teise kultuuri esindajaid, ehk vähemalt kujutavad ette, kes on venelased ja eestlased.

Uurimuses kasutasin kihtvalimit. Seisuga 26.09.2011 Tallinna Õismäe Gümnaasiumis oli 174 (N) gümnaasisti. Sellest grupist huvitasid mind kümnendad klassid ehk 68 noort. Valimi maht (n) on siis 68 õpilast. Mina võtsin 10A ja 10B klassi, kus kasutasin kõikset valimit. Kogu valimist küsitluse vabatahtlikuna vastasid 41 inimest, nendest ainult 35 vastasid uurimuse kriteeriumitele. Seisuga 28.01.2013 oli Tallinna Pae Gümnaasiumis 58 (N) gümnaasisti. Sellest grupist huvitasid mind kümnes ja üheksas klass ehk 35 noort. Kasutasin ma ka kõikset valimit ja kõik (n) 35 õpilast vastasid uurimuse kriteeriumile. Kogu uurimiste valimi maht on siis (N)

103 ning nendest kasutasin ma (n) 70 gümnasisti vastuseid. On arusaadav, et vastajate arv ei ole eriti suur osa valimist, aga see on ikka rohkem kui pool, ning see tähendab, et uurimuse tulemused on teaduslikud.

Põhikriteerium uurimuse vastajatele oli: vastaja on noor 15-17 aastat vana, venelane, kes identifitseerib end venelasena ja tema emakeel on vene keel ja eestlane, kes identifitseerib end eestlasena ja tema emakeel on eesti keel. Noor, kes oli vanem, või nende emakeel oli teistsugune ning ta ei identifitseerinud end üht või teist moodi – ei vastanud minu uurimuste kriteeriumile. Neid inimesi, kellel suhtlemiskogemus teise kultuuri esindajatega puudus, jäid uurimuse valimisse, kuna stereotüüp võib tekkida ka ilma suhtlemiseta teise kultuuri esindajaga.

Käesolevas töös identifitseerisid osa respondente (50%) end eestlasena ja nende emakeel on eesti keel ning osa respondenti (50%) identifitseerisid end venelastena ja nende emakeel on vene keel. Kogu respondentide vanus: 16 aastat vana on 46 inimest, 17 aastat vana on 19 inimest ja 15 aastat vana on 5 inimest.

3. UURIMUSE TULEMUSED JA INTERPRETATSIOON

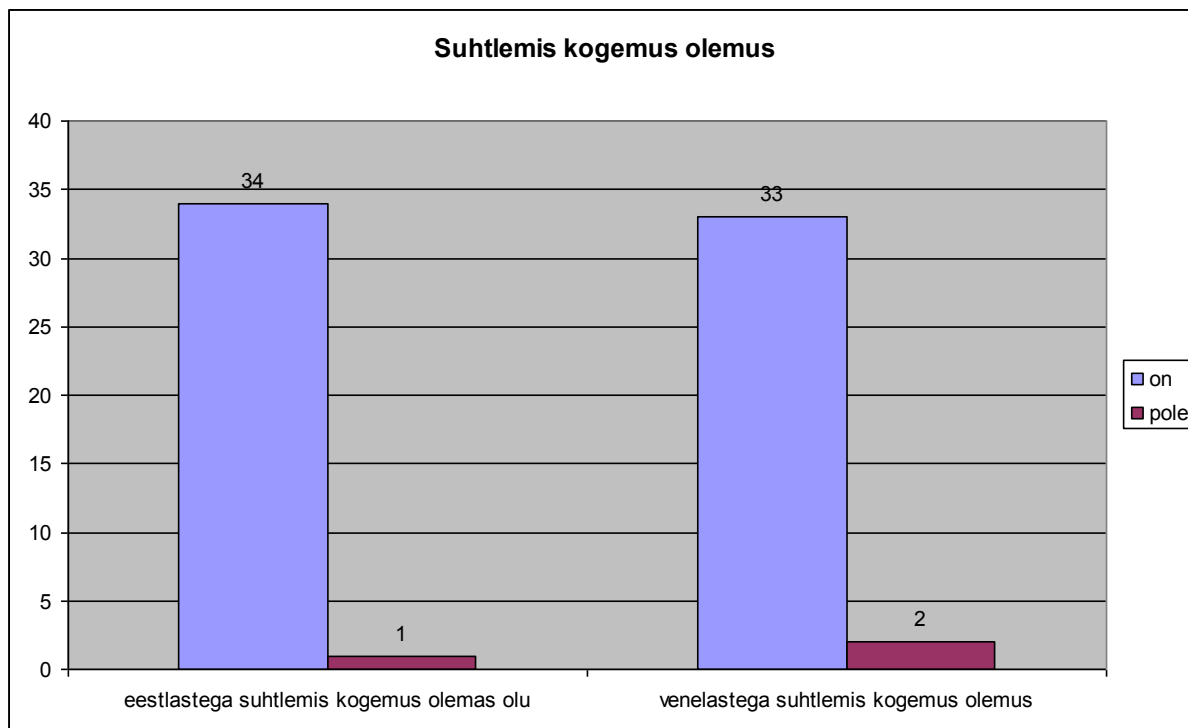
Käesoleva uurimustöö ülesandeks oli kirjeldada õpilaste stereotüüpe venelastest ja eestlastest. Antud peatükis toon välja uurimuse tulemused ning interpreteerin neid.

3.1. Suletud küsimuste tulemused

3.1.1. Venelastega suhtlemise kogemuse olemus

Allolev diagramm (vt Joonis 1) vastab küsimusele, kui suur on eestlaste suhtlemiskogemus venelastega ning kui suur on venelaste suhtlemiskogemus eestlastega. 33 eestlastel on olemas suhtlemiskogemus venelastega ja ainult kahel sellist kogemust pole. 34 venelastel on olemas suhtlemiskogemus eestlastega ja ühel inimesel seda pole.

Selline tulemus räägib meile, et enamus respondentidel on nõ vastaskultuuriga suhtlemise kogemus olemas, mis omakorda tähendab, et nende hinnangute kujunemisel on osa olnud ka vahetul suhtlemisel.

Joonis 1: Vastanud noorte venelastega ja eestlastega suhtlemiskogemuse olemasolu

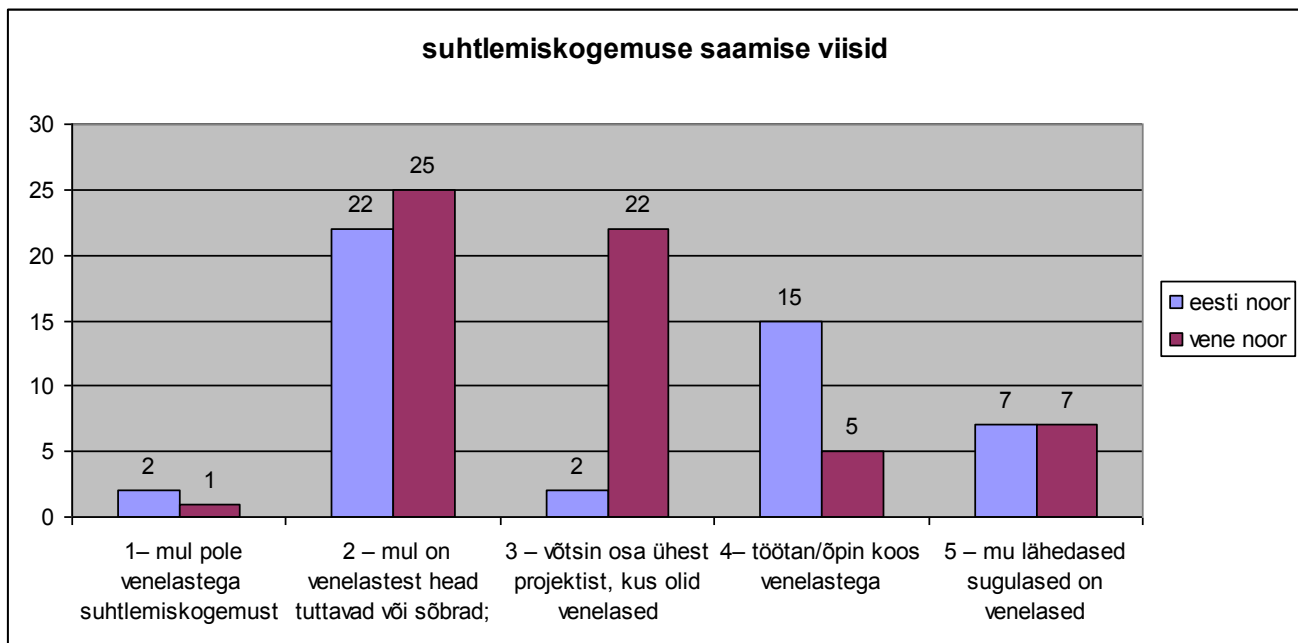
3.1.2. Suhtlemiskogemuse saamine

Küsitlus näitas, et enamikel respondentidel on vastaskultuuri esindajatega suhtlemiskogemus olemas. Allolev diagramm (vt. Joonis 2) näitab, kust nad sellise kogemuse said.

Eestlaste vastused: 2 eestlasel selline kogemus puudus; 2 eestlast kirjutasid, et osalesid projektis koos venelastega; 22 eestlasel on venelastest head tuttavad või sõbrad; 15 noort kirjutasid, et nad töötavad/õppivad koos venelastega ja 7 noortel on lähedased sugulased on venelased.

Venelaste vastused: 1 venelasel suhtlemiskogemust eestlastega ei olnud; 22 kirjutasid, et võtsid osa ühes projektis, kus olid eestlased; 25 venelastel on eestlastest head tuttavad või sõbrad; 5 noort töötavad/õppivad koos eestlastega ja 7 inimestel on lähedased sugulased on eestlased.

Selline tulemus näitab seda, et noortel, nii eestlastel kui ka venelastel, on olemas erinevad kogemused ja ei ole ainult üht allikat, kus nad teise kultuuri esindajatega suhtlevad.

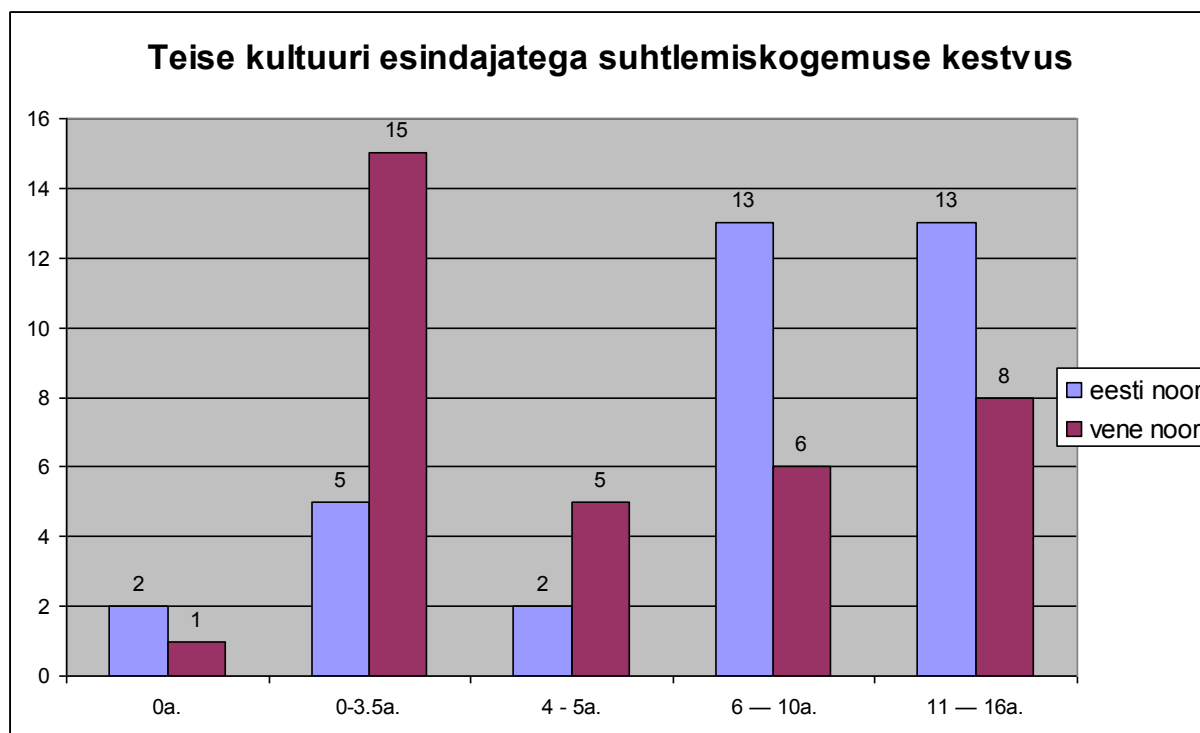
Joonis 2: Respondentide suhtlemiskogemuse saamise viisid.

3.1.3. Suhtlemiskogemuse kestvus

Teise kultuuri esindajatega suhtlemiskogemuse kestvuse sagedus näitab erinevaid ajavahemikke ning kui kaua on kestnud kogemus (vt. Joonis 3).

Küsitlus näitab, et rohkem kui pooltel eestlastel (26 inimest) kestab suhtlemiskogemus venelastega rohkem, kui pool nende elu. Sellised ajavahemikud näitavad meile ka seda, et 28 inimesel algas suhtlemine venelastega isegi varem kui toimus Pronksiöö ja kestavad siiani. Viis inimest hakkasid suhtlema venelastega pärast Pronksiööd ja suhtlevad siiani.

Enamiku venekeelsete respondentide suhtlemiskogemus kestab 0-3a. mis omakorda tähendab, et nad teavad poliitilisest konfliktist, mis oli, aga nad ei karda ja ei tunne vastumeelsust ning suhtlevad eesti noortega. Selline tulemus näitab, et vastanud noortel ei sega poliitilised konfliktid suhtlemist teineteistega.

Joonis 3: Respondentidele suhtlemiskogemuse kestvuse sagedus

3.2. Avatud küsimuste tulemus

Analüüsisin avatud küsimusi sisuanalüüsiga, mis püüab tuvastada, mida tekst ütleb teise kultuuri esindajate kohta. Noorte vastuse lähtudes kategoriseerisin ma sõnad gruppidele, mis võiks ühineda sama sõnumitega teksti ning tõlgendasin vastuse sõnum. Kuna eesti keel pole minu ema keel, aitasid mind kaks neiu, kes on puhtalt eestlased ja üks noormees, kes on kahekeelse (eesti-vene) perekonnast, analüüsida ja tõlgendada eesti noorte vastuseid, sellega,

et tõlgendasid mulle mõned sõnad, sõnade sõnumeid ja mõned väljendeid. Vene noorte vastused analüüsisin mina ise.

3.2.1. Venelaste ja eestlaste iseloomustamine

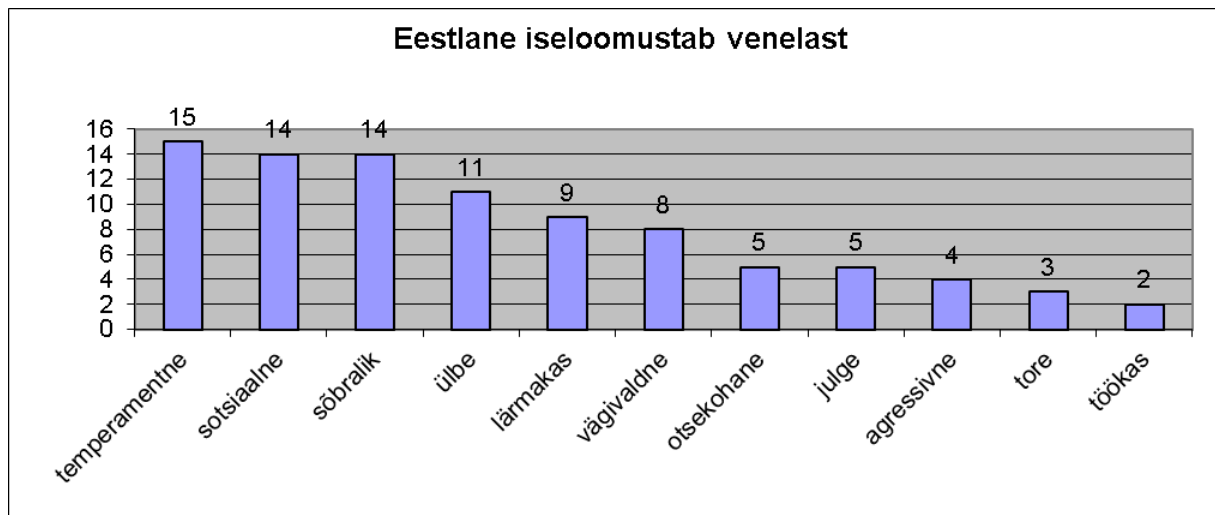
Palusin ma oma küsitluses iseloomustada vastase kultuuri esindajaid ja omakultuuri esindajaid 10 omadussõnaga. Mõned noored kirjutasid just 10 sõna, mõnedel aga tekkisid probleemid selle ülesande täitmisega, sest kirjutati vähem kui 5 omadussõna.

Antud küsimuse vastustest tahtsin ma järeltada kuidas eesti noor näeb venelast ja iseennast ning kuidas vene noor näeb eestlast ja iseennast. Tulemustena esitan ma eesti ja vene kultuuri esindajate kuju. Vastuste kategoriseerimise näidist, võite leida Lisas 3.

Vene inimeste kuju, lähtudes omadussõnadest, (vt. Joonis 4) mis eesti noored kasutasid kõige tihedamini, kui iseloomustasid venelast: temperamentne, sotsiaalne, sõbralik, ülbe, lärmakas, kuri, otsekohane, julge, agressiivne ja tore.

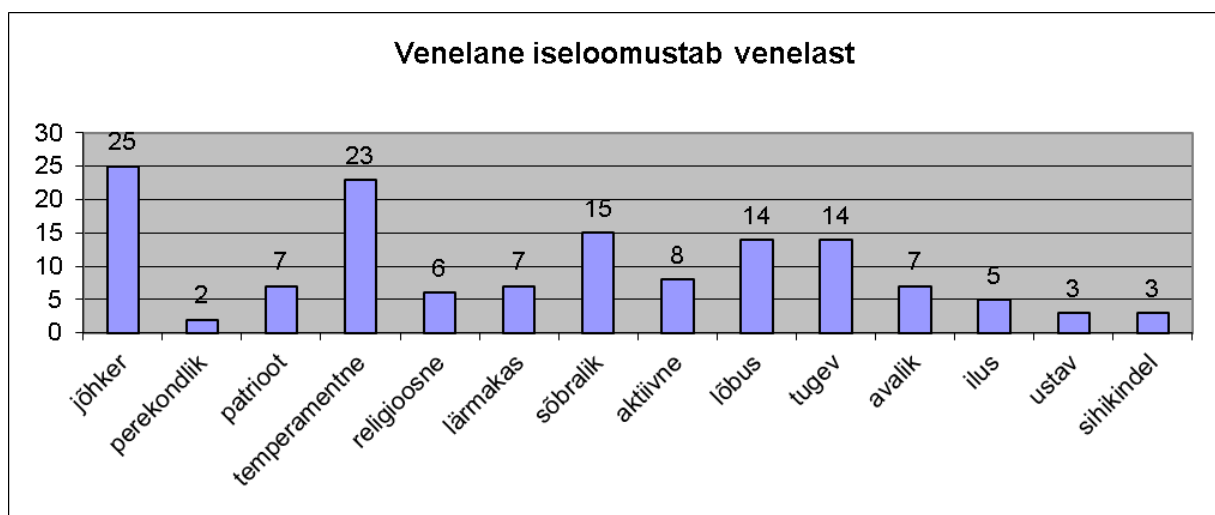
Oli ka selliseid üksikuid vastuseid eestlaste poolt nagu: ebaviisakas, kärsitu ja joovad palju.

Võrreldes Lehtoneni 1991 aasta uurimusega, on nähtav, et mõned stereotüübid on veel ikka jäänud nagu : lärmakas, agressiivne, kollektiivne ja temperamentne (Lehtonen 1991, Veere 2002:112 kaudu).

Joonis 4: Eestlane iseloomustab venelast

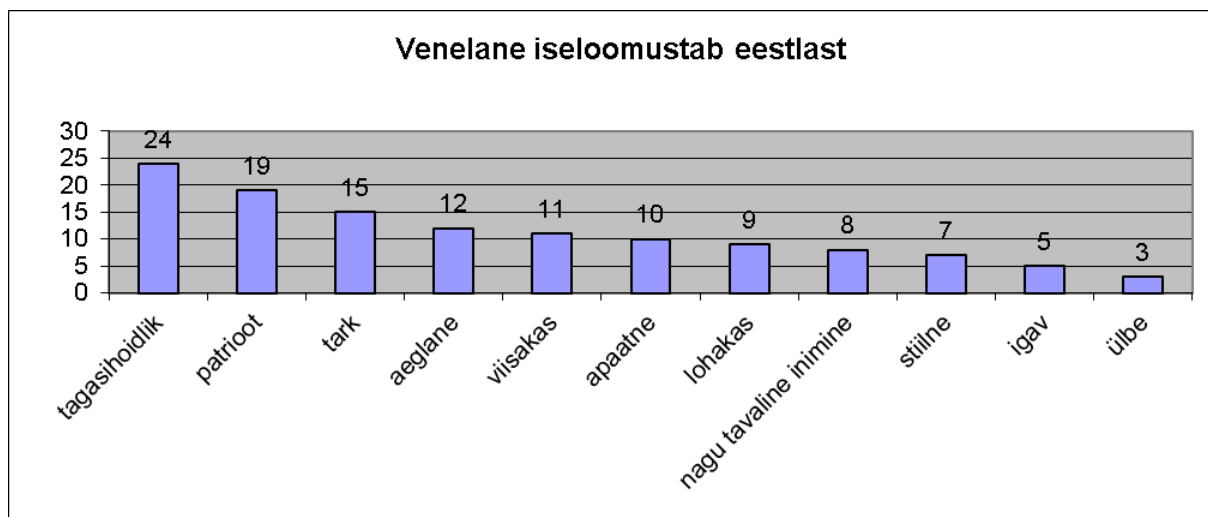
Vene inimese kuju, lähtudes omadussõnadest, (vt. Joonis 5) mis vene noored kasutasid kõige tigemini, kui iseloomustasid venelast: jõhker, perekondlik, patrioot, temperamentne, religioosne, lärmakas, sõbralik, aktiivne, lõbus, tugev, avalik ja ilus. Oli ka selliseid üksikuid vastuseid venelaste poolt nagu: naeruväärne, ahne, ambitsioosne.

Joonis 5: Venelane iseloomustab venelast

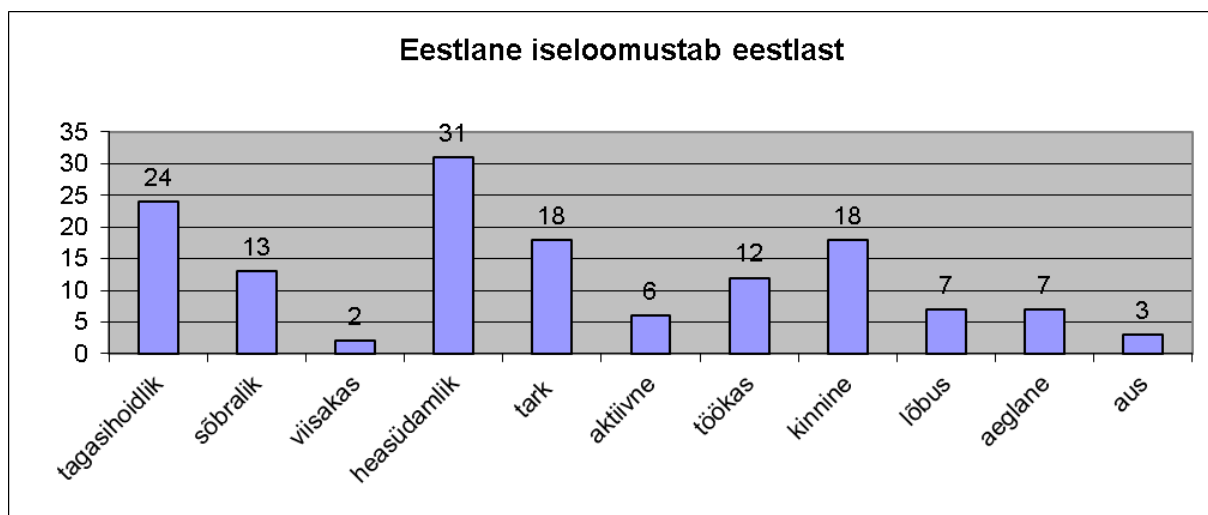
Nagu on näha, nii eestlased kui ka venelased näevad venelast temperamentsena, lärmakana ja sõbralikuna.

Eesti inimese kuju, lähtudes omadussõnadest (vt. Joonis 6), mis vene noored kasutasid kõige tihedamini, kui iseloomustasid eestlast: tagasihoidlik, patrioot, tark, aeglane, viisakas apaadne, lohakas, stiilne, igav ja iseloomustati kui tavaliste inimeste. Oli ka selliseid üksikuid vastuseid venelaste poolt nagu: nartsisistlik, elfisarnane, virisev.

Joonis 6: Venelane iseloomustab eestlast

Eesti inimese kuju, lähtudes omadussõnadest (vt. Joonis 7), mis eesti noored kasutasid kõige tihedamini, kui iseloomustasid eestlast: tagasihoidlik, sõbralik, heasüdamlik, tark, aktiivne, töökas, kinnine, viisakas, lõbus ja aeglane. Oli ka selliseid üksikuid vastuseid eestlaste poolt nagu: tundmatu, morn, täishimuline.

Joonis 7: Eestlane iseloomustab eestlast

Võrreldes Lehtoneni 1991. aasta uurimusega, on nähtav, et mõned stereotüübid on veel ikka jäänud nagu : suletud ja tagasihoidlikud.

Mõlema kultuuriesindajad näevad eestlast tagasihoidlikuna, targana, viisakana ja aeglasena. Siin ega edaspidi ei räägi ma üldkogumite statistilisest erinevustest, kuna selle ei olnud selles uuringus keskendutud, ka valitud uurimismeetodid on.

3.2.2. Venelaste ja eestlaste elu prioriteedi sarnasus

Igal inimesel on oma elu prioriteedid. Tahtsin ma oma uurimistöös teada saada, mida noored arvavad, kas eestlaste ja venelaste elu prioriteedid on sarnased või erinevad, kas mõjub kuidagi rahvus elu prioriteetide kujunemisel.

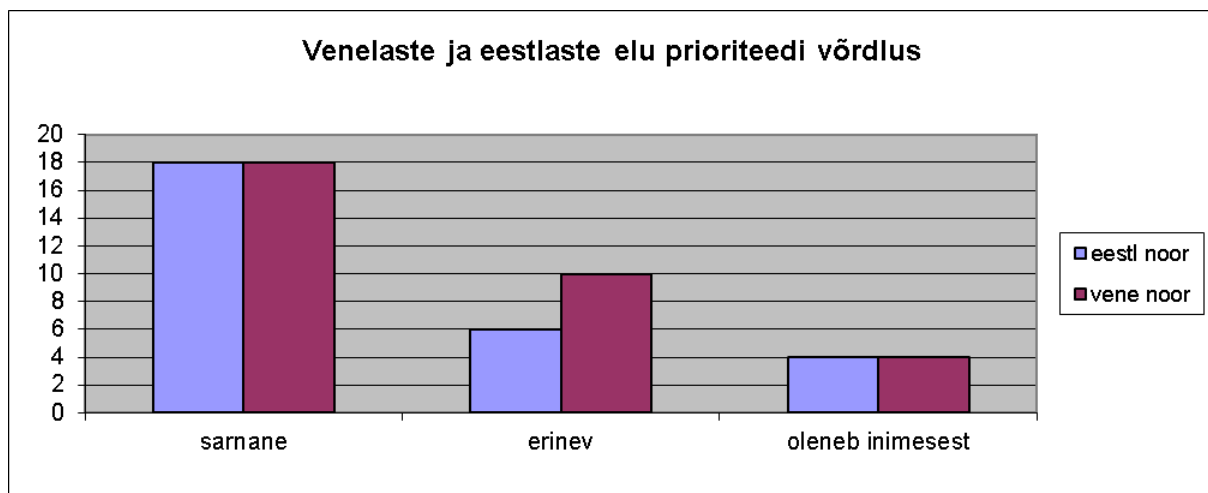
Venelaste ja eestlaste elu prioriteedi sarnasuse sageduse diagrammist (vt Joonis 8), näeme, mõlema kultuuri esindajate vastusi.

Eesti noor vastas: 18 inimest arvavad, et mõlema kultuuri esindajate elu prioriteedid on sarnased; 6 eestlast arvavad, et prioriteedid on erinevad; 4 noort arvavad, et inimeste elu prioriteedid olenevad inimesest, mitte rahvusest.

Vene noor vastas: 18 inimest arvavad, et mõlema kultuuri esindajate elu prioriteedid on sarnased; 10 venelast arvavad, et prioriteedid on erinevad; 4 inimest, et inimeste elu prioriteedid olenevad inimesest, mitte rahvusest.

Kuna vastused näitavad, et eesti noored arvavad, et eestlaste ja venelaste elu prioriteedid on sarnased, võin ma teha järelduse, et noored näevad mõlema kultuuri esindajaid sarnastena.

Näiteks: Eesti õpilane arvab, et mõlema rahva elu prioriteedid on sarnased, sest paljud eestlased ja venelased tahavad saada hea hariduse ning edasi ülikooli õppima minna.

Joonis 8: Venelaste ja eestlaste elu prioriteetide võrdlus

Kui rääkida sellest, et mis see prioriteet võiks olla, kirjutavad uuringus osad noored enamikult sellest, et see prioriteet võiks olla heaolu, mis sisaldab endas häid elu tingimusi ning huvitavat ja hästi tasuvat töökohta.

Vastustest toon välja sellised näited

- „Mõned venelased tahavad, et Eesti oleks jälle osa NSV Liidust ning mulle see ei meeldi.“
- „Muidugi sarnane, ega muidu neid sõdasid ei oleks ju.“
- „Kui eestlased ja venelased kasvavad ühes samas ühiskonnas, siis on nende tahtmised sarnased. Kui venelane elab kuskil mujal, siis on tal võimalused ja huvid võib-olla erinevad.“

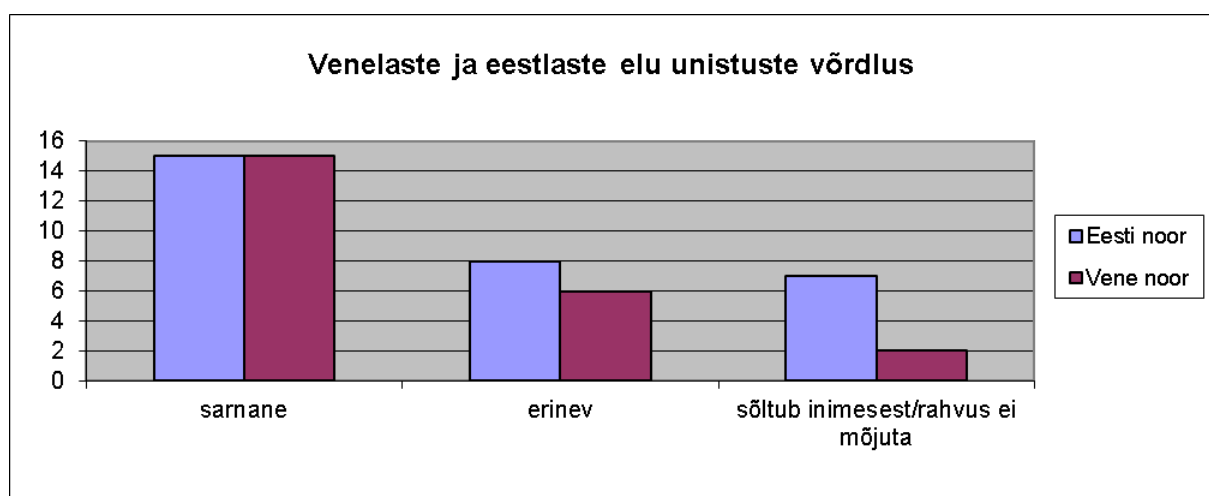
3.2.3. Venelaste ja eestlaste unistuste sarnasused

Igal inimesel on omad unistused. Tahtsin oma uurimistöös teada saada, mida noored arvavad, kas eestlaste ja venelaste unistused on sarnased või erinevad, kas mõjub kuidagi rahvus unistuse kujunemisel.

Allolev diagramm (vt. Joonis 9) näitab kuidas respondendid vastasid küsimustele: Kas see, millest eestlased ja venelased unistavad on sarnane või erinev?

Eesti noor vastas: 15 korda, et vene ja eesti rahvuse unistused on sarnased; 8 korda, et unistused on erinevad; 7 korda noored kirjutasid, et unistusi rahvus ei mõjuta

Vene noor vastas: 15 korda, et vene ja eesti rahvuse unistused on sarnased; 6 korda, et unistused on erinevad; 2 korda noored kirjutasid, et unistusi rahvus ei mõjuta.

Joonis 9: Venelaste ja eestlaste unistuste võrdlus

Sellised tulemused näitavad seda, et eesti ja vene noored arvavad pigem, et teise kultuuri esindajad on nendega sarnased nagu nende unistused ning, et noortel on oma pea, sest nad mõtlevad, et kõik oleneb inimesest, mitte rahvusest.

Kui rääkida sellest, missugune see unistus võiks olla, vastab noor sama moodi nagu eelmisele küsimusele – heaolu.

Vastuse näited:

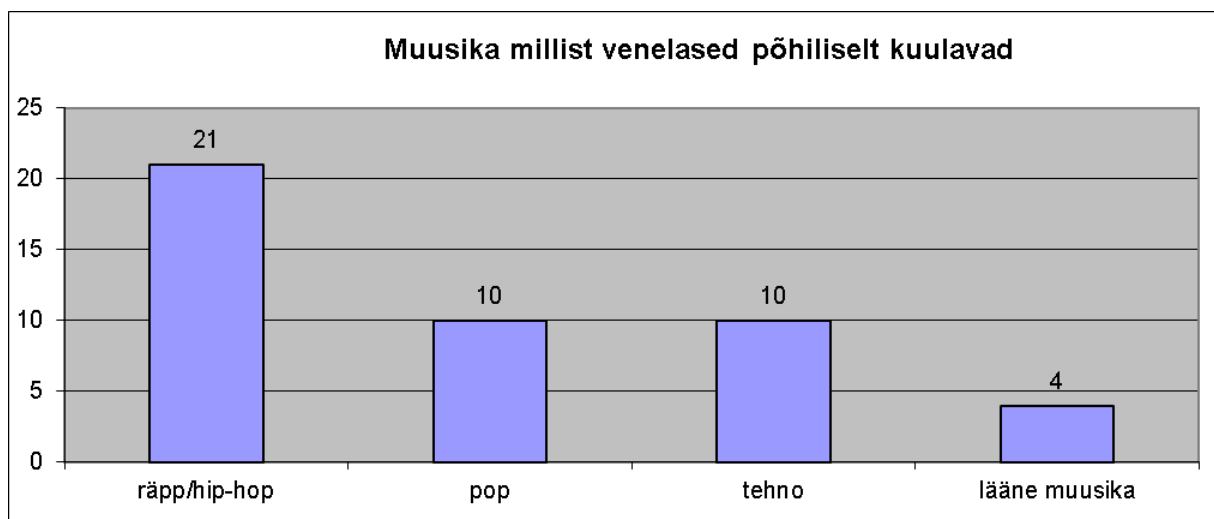
- „Ei usu et, erineb, kõik unistavad heast töökohast ja perest“
- „Oleneb inimesest, mõned unistavad küll sama asja nagu eestlane, aga mõni mitte“
- „Sarnased. Tahavad nad elada hästi ja õnnelikuna“

Noored arvavad, et unistused ja saavutused on sarnased. Unistuse küsimuse tulemused on umbes samad nagu eelmise saavutuse kohta küsimustel, mis räägib sellest, et vastused on kaks korda ümbermõeldud ja kinnitavad üksteist.

3.2.4. Venelaste ja eestlaste lemmik muusika

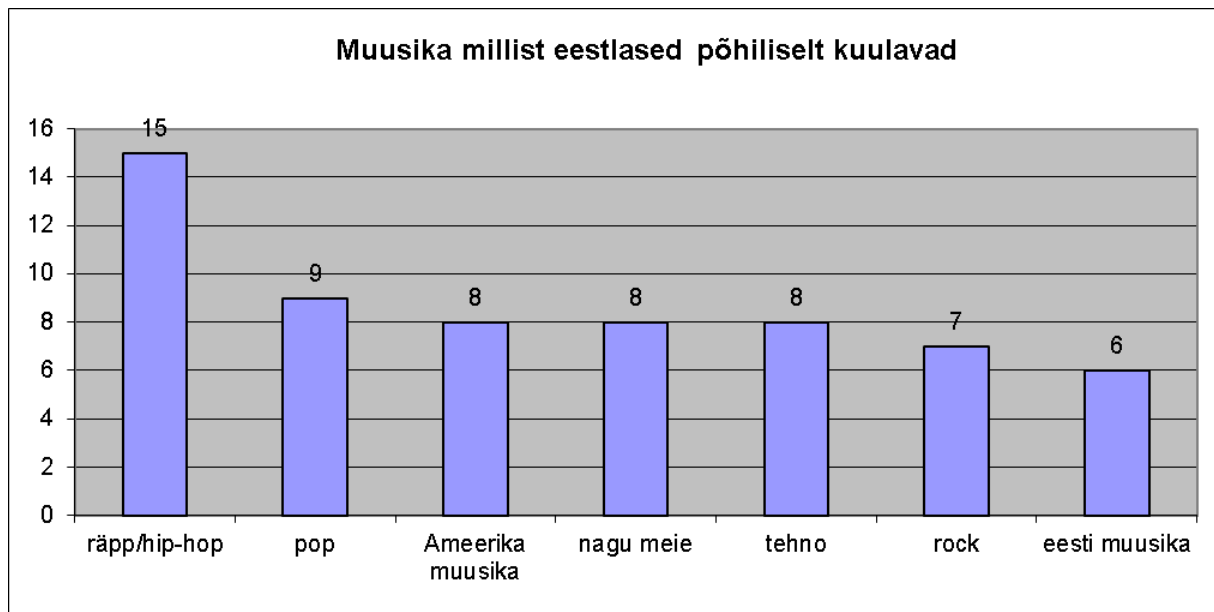
Muusika aitab inimestel väljendada oma tundeid ja muusika eelistus räägib väga palju inimesest. Tahtsin teada, millist muusikat kuulavad venelased eestlaste sõnade järgi ja millist muusikat kuulavad eestlased venelaste sõnade järgi.

Eesti noored arvavad, et venelane põhiliselt kuulab: räppi ja hip-hop, pop, tehno muusika stiile ning ka vene räpp ja lääne muusika. Mainiti paar korda, et venelased kuulavad sama muusikat, mis eestlased (vt. Joonis 10).

Joonis 10: Muusika millist venelane põhiliselt kuulab

Vene noored arvavad, et eestlane põhiliselt kuulab: räpp ja hip-hop, pop, tehno, rock muusika stiile. Arvati ka, et eestlased kuulavad eesti muusikat ja ameerika muusikat ning paar inimest kirjutasid „sama mis meie“ (vt. Joonis 11).

Joonis 11: Muusika millist venelane põhiliselt kuulab

Tulemusena võiks öelda seda, et õpilaste arvamuse järgi on venelaste ja eestlaste eelistatuid muusikastiilid räpp, hip-hop, pop ja tehno. Selline tulemus annab meile infot, et huvid on mõlema kultuuri esindajatel on sarnased.

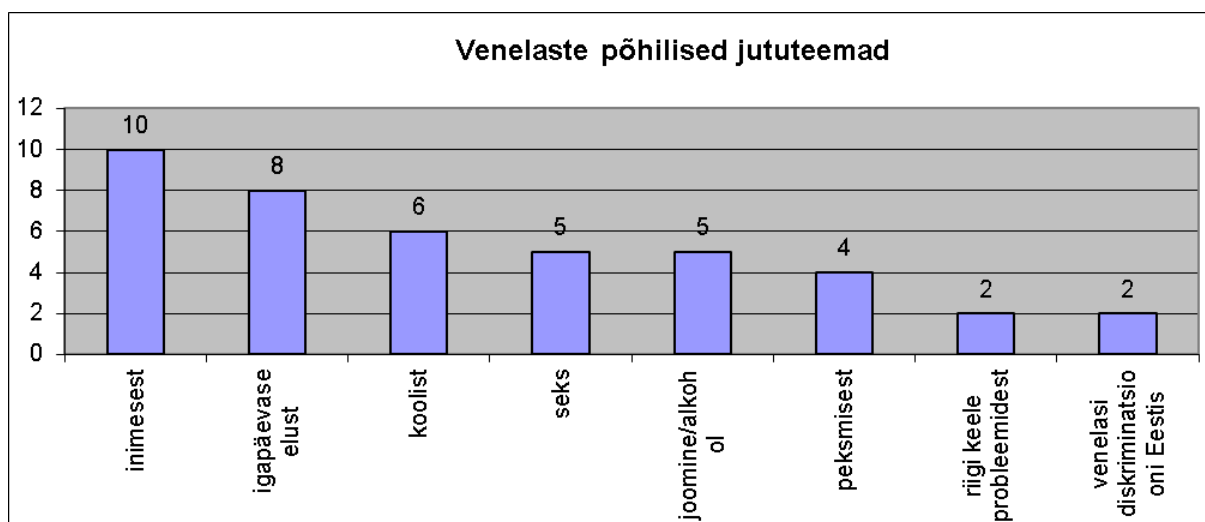
Vastuse näited:

- „Sama mis eestlased ja muud, aga tihti räägivad nad, et vene räpp on populaarne. Pop. Räpp.“
- „Vene ja muide riikide laule, kuid ei armasta Eesti laule.“
- „Ameerika muusika, kuna kuulavad kas YouTube`s või MTVs.“

Huvitav oli see moment, et eesti õpilased kirjutasid oma vastustes „lääne muusika“, venelased aga kirjutasid just „ameerika muusika“. Põhimõtteliselt on tegu ühe ja sama muusikaga kuid nimetatakse erinevalt. Selle fenoomeni selgitust veel ei leidnud, aga arvan, et seda tulevikus oleks huvitav uurida.

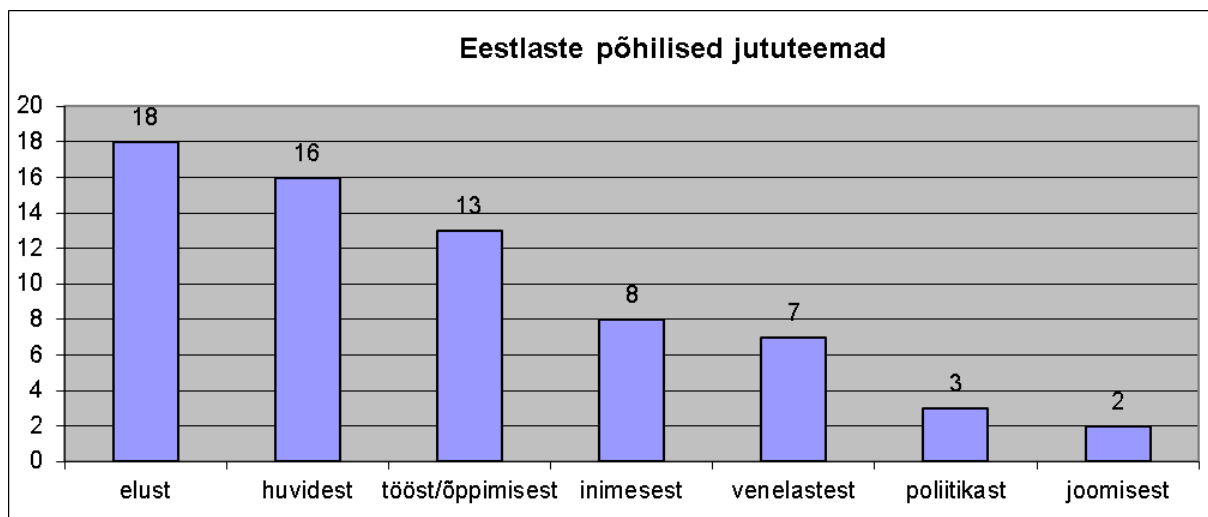
3.2.5. Venelaste ja eestlaste põhilised jututeemad

Huvitas mind ka millest noorte arvates räägivad vastaskultuuri esindajad. Eesti gümnaasiumiõpilaste sõnade järgi, venelased tavaliselt räägivad (vt. joonis 12): inimesest, igapäeva elust, koolist, seksist, alkoholi joomisest, peksmisest, riigi keele probleemidest ja kuidas venelasi diskrimineeritakse Eestis.

Joonis 12: Venelaste põhilised jututeemad

Vene gümnaasiumiõpilaste sõnade järgi, eestlased tavaliselt räägivad (vt. Joonis 13): elust, oma huvidest, tööst või õppimisest, inimesest, venelastest, poliitikast ja alkoholi joomisest.

Joonis 13: Eestlaste põhilised jututeemad

Vastuse näited:

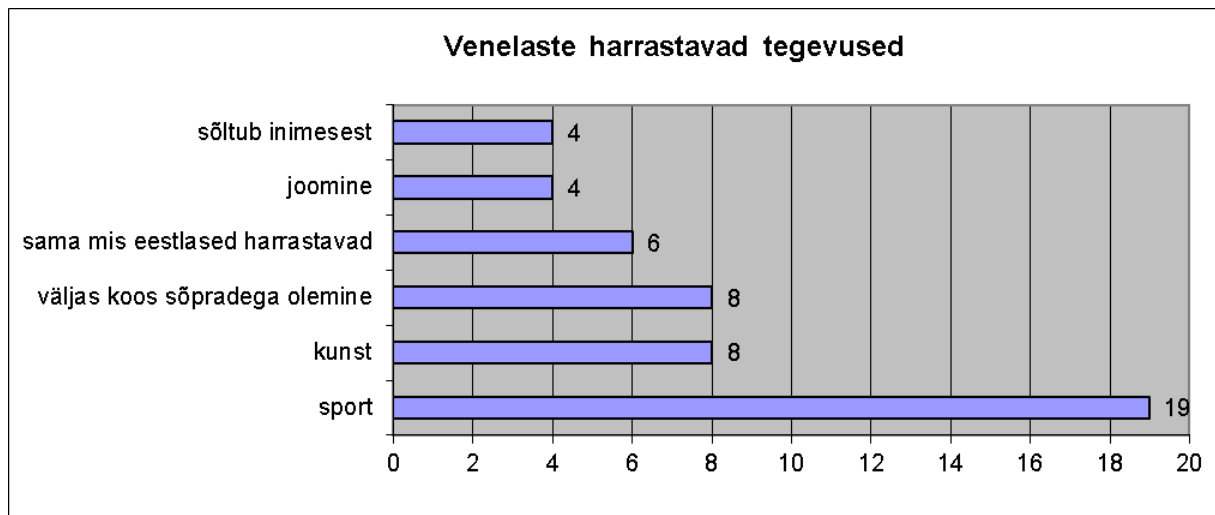
- „Argipäeva asjadest, koolist, tööst, sõpradest“.
- „Nagu ikka: kuidas läheb, päeva sündmustest, aktuaalsetest teemadest“.
- „Venelane räägib nende diskrimineerimisest Eestis, eluolust maailmas, reisidest“.

Küsimuse tulemus: venelaste ja eestlaste arutlemise põhiteemad on ju samad kui kõigil teistel inimestel: igapäevane elu, kool, inimesed ja üllatusena alkoholi joomisest. On aga venelasi ja eestlasi, kes räägivad oma probleemidest, mis on seotud Eesti riigiga.

3.2.6. Tegevused, mida venelane ja eestlane harrastab

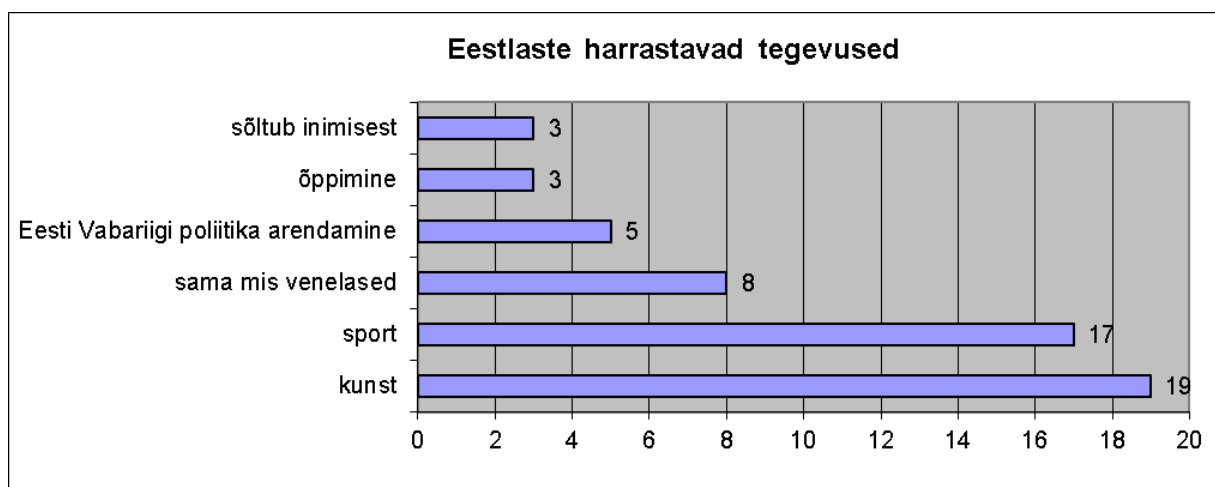
Küsimustikus oli selline küsimus nagu: Milliseid tegevusi venelased/eestlased harrastavad? Huvitas mind missugused stereotüübid on noortel, kui hakkavad nad rääkima teise kultuuri esindajate harrastustest.

Eestlased kirjutasid, et venelased harrastavad (vt. Joonis 14) : sporti, erinevaid kunsti liike, väljas koos sõpradega olemise, alkoholi joomise ja mainisid ka noored seda, et harrastavad venelased samu asju mida eestlased ning kõik sõltub inimesest.

Joonis 14: Venelaste harrastavad tegevused

Venelased kirjutasiid, et eestlased harrastavad (vt Joonis 15): kunsti, sporti, õppimist, Eesti Vabariigi poliitika arendamist, kirjutab ka vene noor, et harrastavad eestlased samu tegevusi nagu vene inimene ja et, kõik sõltub inimesest.

Joonis 15: Eestlaste harrastavad tegevused

Vastuse näited venelastelt:

- „Istuda Viru keskuses, teha sporti, graffiti, peod-suitsetamine-joomine. Suhelda ja käia väljas sõpradega“.

- „Kõike mida eestlasedki, lihtsalt mingis valdkonnas on venelasi rohkem“.
- „Poks, tantsimine, jalgpall, korvpall, palju asjad mida eestlased harrastavad“.

Vastuse näited eestlaselt:

- „Nad tantsivad päris hästi“.
- „Poliitika, muusika, tants – loovad inimesed“.
- „Kõik sama, mis venelased“

Sellised tulemused näitavad, et venelased ja eestlased on aktiivsed ja loovad, samade tulemuste järgi võiks öelda, et õpilased arvavad ja näevad teine teist sarnastena. Seda rõhutab ka üks vastustest „samad tegevused, mis venelastel/eestlastel“.

3.2.7.Eestlaste suhtumine venelaste käitumisesse ja venelaste suhtumine eestlaste käitumisesse

Küsimustikus oli selline küsimus: Millised on erinevused eestlaste ja venelaste igapäevastes käitumisharjumistes? Arvan, et argipäeva käitumises on kultuuridel erinevused ja huvitas mind, kas noored märkavad selliseid erinevusi ja missugused nad on?

Eestlased märkasid et, vene noor käitub temperamentsemalt, et vene noor on sotsiaalsem, et venelased on ülbemad ning märkasid nad ka keelte erinevusi.

Venelased märkasid, et eesti noor käitub ebaviisakalt ja samal ajal viisakalt, et eestlane on vähem temperamentne ja märkasid nad veel, et eesti noored ei anna oma istekohti vanematele inimestele ühistranspordis. Vastusi ja kategoriseeritud näited saab leida Lisas 4.

Tulemusena: näevad noored vastas kultuurides erinevusi ja saavad aru kuidas täpselt nad erinevad.

3.2.8. Eesti/vene noore vene/eesti noorte/keskealisse/eakasse suhtumine

Küsimustiku viimase küsimuse sisu on, kuidas vastaja suhtub vene/eesti noore, vene /eesti keskealisse ning vene/eesti eakasse inimesse. Selle küsimuse vastustes huvitas mind vastaja lause kontekst ja emotsionaalne taust. Analüüsisin igat vastust ja kui seda oli raske teha, siis analüüsisin ma kogu ankeedi vastuste tausta.

3.2.8.1. Vene/eesti noorte suhtumine noortesse

Allolev diagramm (vt. Joonis 16) näitab, kuidas eesti noor suhtub vene noorukisse ja kuidas vene noor suhtub eesti noorukisse.

Eesti noor andis vastused: 17 neutraalse taustaga; 13 negatiivse taustaga; 3 positiivse taustaga ja 2 eestlast ei osanud küsimusele vastata.

Vene noor andis vastused: 20 neutraalse taustaga; 5 negatiivse taustaga; 8 positiivse taustaga ja 2 venelast ei osanud küsimusele vastata.

Positiivset suhtumist kajastavad vastuste näited eestlastelt:

- „Vene noor on aktiivsem eesti noorest“
- “Suhtlevad eestlastega paremini ja oskavad rohkem eesti keelt, kui vanemad.”
- “Vene noored tunnevad vajadust eesti keele õppimiseks”;

venelastelt: „Eesti noored on rohkem huvitatud meie kodumaa arendamisest“.

- „Eestlased riietuvad eredamalt kuid siiski viisakamalt kui venelased“
- „Põhiliselt on nad hipsterid, naljakad ja avatud, kuigi natuke imelikud“.

Negatiivset suhtumist kajastavad vastuste näited eestlastel:

- „Vene noor ei austa eesti keelt ega eestlaste kultuuri“

- „Peavad end kohe väga tähtsaks ja ka suitsetamine, riietusstiil, temperamentsed, närvilised, peavad teiste üle olema”.
- “Sõjakam, tujukam, peab olema tähelepanu keskpunktis, eestlaste suhtes lugupidamatum”;

venelastel: „Eesti noor kritiseerib teist, aga endas midagi negatiivset ei näe”.

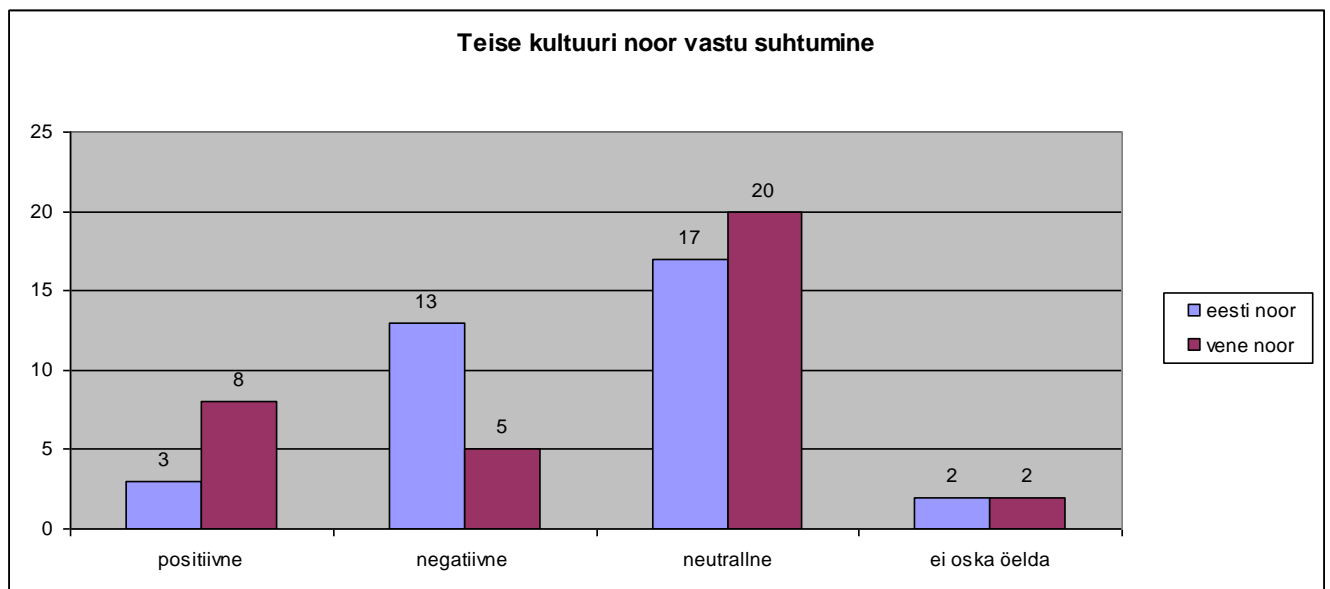
- „Eesti noored on kasvatamatud“
- „Eestlased arvavad, et venelased joovad palju ning suitsetavad kuid ise käituvad palju hullemini”.

Neutraalset suhtumist kajastavad vastuste näited eestlastel:

- „Ei erinegi kuidagi, peale keele.“
- “Oleneb noorest, mõni võib sõbralik olla, aga mõni hirmutab juba oma välimusega.”
- “Riietumine on kohati erinev”;

venelastel:

- „Erinevad riietuse poolest ning maailmavaates“
- „Kõik sõltub inimesest“

Joonis 16: Teise kultuuri noor vastu suhtumine

3.2.8.2. Vene/eesti noorte keskealistesse suhtumine

Joonis 17 näitab, kuidas õpilane suhtub vene/eesti keskealistesse.

Eesti noor andis vastused: 13 eestlastel oli neutraalne seisukoht, 9 eestlasel oli negatiivne seisukoht; 6 eestlase vastus olid positiivsed ja ainult 7 eestlast ei osanud vastata küsimusele.

Vene noor andis vastused: 19 venelasel oli neutraalne seisukoht, 7 venelasel seisukoht oli negatiivne; 3 venelasel oli kirjutatud vastus positiivse suhtumisega ja ainult 6 venelast ei osanud vastata küsimusele.

Positiivset suhtumist kajastavad vastuste näited eestlastel:

- „Sellises vanuses venelased on ka rohkem aktiivsemad, kui eestlased.“
- “Venelane on rohkem teadlik oma rahva kultuurist.”
- “Õnnelikum”;

venelastel:

- „Eestlane on vastutuslikum kui venelane“
- „Leiduvad ka väga sõbralikud eestlased“
- „Täiskasvanud eestlased suhtuvad töösse vastutuslikumalt.“

Negatiivset suhtumist kajastavad vastuste näited eestlastel:

- „Venelased vaidlevad palju“
- „Olen kokku puutunud lärmakate, alkoholi joobes ja teiste suhtes lugupidamatult käituvaid keskealisi.“
- “Venelane on oma igapäevatöös agressiivsem“;

venelastel:

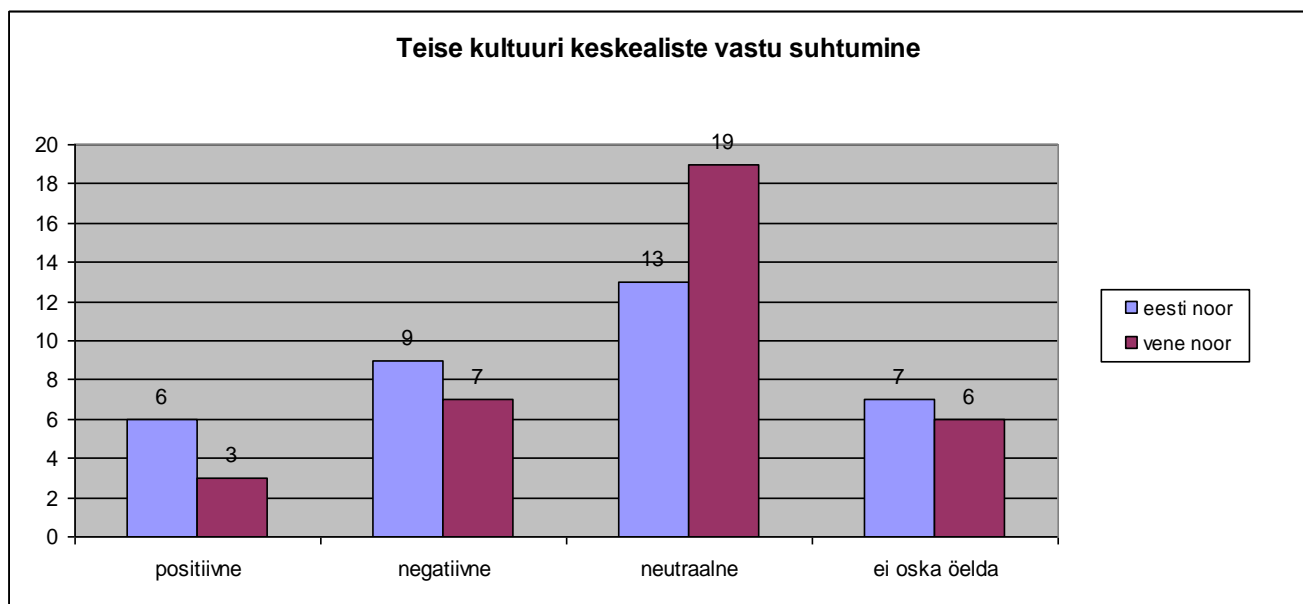
- „Eestlased on arvamusel, et nad on väga haritud, kuid see ei ole nii“
- „Eestlased vihkavad venelasi“
- „Eestlased suhtuvad venelastesse ülbemalt“.

Positiivset suhtumist kajastavad vastuste näited eestlastel:

- „Venelastel on teine lapsepõlv ja ellusuhtumine“
- „Ei erinegi eriti, lõpuks kasvame me kõik lollustest välja.“
- „Tavaline pere. Ei midagi erilist“;

venelane:

- „Eestlased armastavad riietuda vastavalt kultuuri normidele.“
- „Eriti ei erine“.
- „Täiskasvanud venelased soovivad Eestist lahkuda aga eestlased tunnevad ennast palju mugavamalt osates eesti keelt“.

Joonis 17: Teise kultuuri keskealistesse vastu suhtumine

3.2.8.3. Vene eakamasse inimesse suhtumine

Allolev diagramm (vt. Joonis 18) näitab, kuidas gümnaasiumiõpilane suhtub vene/eesti eakasse. Eesti noor andis vastused: 11 eestlasel oli neutraalne seisukoht, 21 eestlasel seisukoht oli negatiivne; 1 eestlasel oli kirjutatud vastus positiivse suhtumisega ja ainult 2 eestlast ei osanud vastata küsimusele. Kategoriseerimise ja vastuse näited saab näha Lisas 5.

Vene noor andis vastused: 22 venelasel oli neutraalne seisukoht, 3 venelasel seisukoht oli negatiivne; 3 venelasel oli kirjutatud vastus positiivse suhtumisega ja ainult 7 venelast ei osanud vastata küsimusele.

Positiivset suhtumist kajastavad vastuste näited eestlastel:

- „Venelane liigub rohkem, kui eestlane, venelased uurivad maailma rohkem“;

venelastel:

- „Isegi eakas vanuses on eestlased aktiivsemad kui venelased“.
- „Eakad eestlased samuti nagu noored eestlased, käivad erinevatel üritustel, reisivad aga venelased istuvad kodus“
- „Eesti vanaemad müüvad lilli, on ilusad ning alati annavad nõu“.

Negatiivset suhtumist kajastavad vastuste näited eestlastel:

- „Ei oska üldse eesti keelt. Kamandavad palju, hakkavad lihtsalt juttu rääkima.“
„Vene «vana prouad» on mind korduvalt bussis kohtadelt minema palunud.“
- „Venelased on kurjemad (eriti vanatädid bussides) kui eestlased.“

venelastel:

- „Eesti vanaema on „kiusakas eit.“
- „Eestlased on natsionalistid, nad ei armasta venelasi, kutsuvad venelasi ühiskonna heidikuteks“
- „Vanemad eestlased on kiusakamad, venelased - seltskondlikumad“.

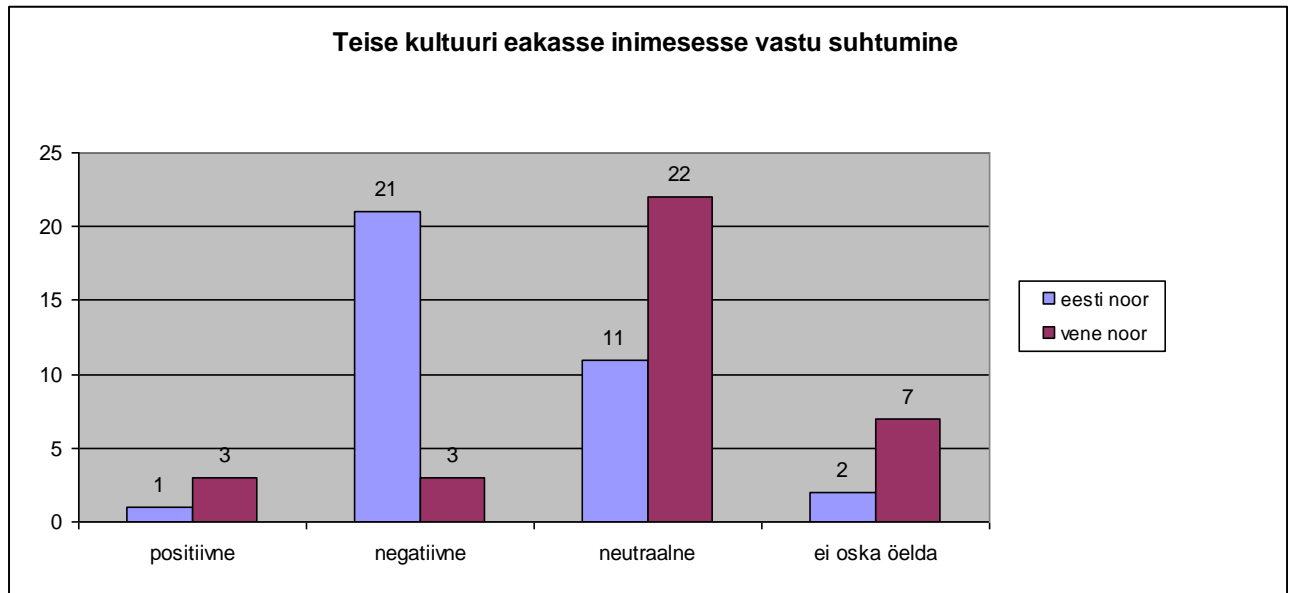
Neutraalset suhtumist kajastavad vastuste näited eestlastel:

- „Vanemad inimesed ei erinegi nii palju.“
- „Nad pole eriti erinevad, kuna nad on suhteliselt kaua samal maal elanud.“
- „vanemad inimesed ei erinegi nii palju. Vene vanemad naised tarvitavad rohkem huulepulka“;

venelane:

- „ Ei erine, kõik eakad on samad, lihtsalt vaade poliitikast on erinevad“.

- „vähe näen neid Eestis“
- „ei erinegi, minu perekonnas on eakad eestlased ning nad saavad väga hästi läbi minu vanaemaga ning vanaisaga.

Joonis 18: Teise kultuuri eakasse inimesesse vastu suhtumine

3.2.9. Istekohta andmine ühistranspordis

Antud töös, paljudes vastustes oli mainitud, nii venelaste kui ka eestlaste poolt, selline teema nagu istekoha andmine ühistranspordis.

Näiteks kirjutab venelane:

- „eestlastel puudub komme anda istekoht eakamale inimesele ühistranspordis“
- „eestlased ei anna kohta vanematele inimestele, vähe hoolivad teistest“
- „Eakamad eestlased on kiusakamad, venelased on seltskondlikumad, kuid mis puudutab ühistransporti, siis väga tihti norivad tüli“;

eestlane:

- „Bussides nõuavad rohkem istet venelased.“
- „Vene «vana prouad» on mind korduvalt kohtadelt bussis minema palunud.“

- „Venelased on kurjemad (eriti vanatädid bussides) kui eestlased.“

Kuna antud teemat mainiti väga tihti, tundub, et see on väga oluline noorte seas. Enamasti kirjutasid eestlased sellest, et vanad vene inimesed nõuavad istekohta ühistranspordis ja ei saa nad aru miks nad seda teevad, tundub neile selline käitumine – ebaviisakana.

Vene noor aga oma poolt nägi mitu korda seda, et eesti noor ei anna kohta vanematele inimestele ühistranspordis ja ei saa aru miks, tundub neile selline käitumine – ebaviisakana. Siit tulebki välja üks kultuuri erinevus, mida võib märgata igapäevaelus.

Eelnevast lähtudes võib teha järelduse, et ühistransport – on kinnine koht, kus tihti võib kohata konflikte mõlema kultuuri nii noorte kui ka eakate esindajate vahel, mis baseeruvad kultuurilises erinevuses.

4.KOKKUVÕTTE

Minu lõputöö **eesmärgiks** oli välja selgitada, missugused stereotüübid on Tallinna Õismäe gümnaasiumiõpilastel venelastest ja missugused stereotüübid on Tallinna Pae gümnaasiumiõpilastel eestlastest. Oma uurimustöös defineerin mõistet stereotüüp kui iseloomulike omaduste kogumeid, mida omistatakse ühiskondlikele või rahvuslikele rühmadele.

Käesolevas töös tahtsin ka uurida, kuidas eesti õpilased suhtuvad venelastesse ja kuidas vene õpilased suhtuvad eestlastesse ja esitasin ma kuus uurimisküsimust. Selleks, et tulemusi saada koostasın küsimustiku, millele vastasid Tallinna Õismäe Gümnaasiumi 10A ja 10B klassi õpilased ja Tallinna Pae Gümnaasiumi 10A ja 11A klassi õpilased, vanuses 15 – 17 aastat ja kokku sain 70 inimest kes vastasid küsimustele ja vastasid uurimuse põhikriteeriumitele.

Kokkuvõtteks, uurimus näitas, et enamasti respondentidel on olemas suhtlemiskogemus vastas kultuuriga, mis näitab, et oma stereotüübid nad said erinevate info kogumise kanalite kaudu, ehk mitte ainult kelleltki kuuldu kaudu, vaid ka otsese suhtlemise kaudu.

Enamikel õpilastel on head tuttavad või sõbrad vastaskultuuri esindajatest. Venelased leiavad kontakti eestlastega ka läbi erinevate projektide, eestlased, aga ka õppivad või töötavad koos venelastega. Sain vastuse minu esimesele uurimusküsimusele: Kas poliitilised konfliktid Eestis mõjuvad inimeste suhtlemisele? Poliitilised konfliktid, nagu „Pronksi öö“, vastaskultuuriga suhtlemist ei mõjuta, sest enamikel eesti keeles vastajatel kestab pidev suhtlemine venelastega juba keskmiselt 6 - 16 aastat, enamikel vene keeles vastajatel kestab pidev suhtlemine eestlastega keskmiselt 3 aastat.

Uurisin ma kuidas näeb eestlane venelast ja oma kultuuri esindajaid ning kuidas näeb venelane eestlast ja oma kultuuri esindajaid. Vene inimeste kuju, lähtudes omadussõnadest, mis eesti noored kasutasid kõige tihedamini, kui iseloomustasid venelast: temperamentne, sotsiaalne, sõbralik, ülbe, lärmakas, kuri, otsekohane, julge, agressiivne ja tore.

Vene inimeste kuju, lähtudes omadussõnadest, mis vene noored kasutasid kõige tihedamini, kui iseloomustasid venelast: jõhker, perekondlik, patrioot, temperamentne, religioosne, lärmakas, sõbralik, aktiivne, lõbus, tugev, avalik ja ilus. Eesti inimeste kuju, lähtudes omadussõnadest, mis vene noored kasutasid kõige tihedamini, kui iseloomustasid eestlast: tagasihoidlik, patrioot, tark, aeglane, viisakas apaatne, lohakas, stiilne, igav ja iseloomustati kui tavaliste inimeste.

Eesti inimeste kuju, lähtudes omadussõnadest, mis eesti noored kasutasid kõige tihedamini, kui iseloomustasid eestlast: tagasihoidlik, sõbralik, heasüdamlik, tark, aktiivne, töökas, kinnine, viisakas, lõbus ja aeglane.

Leidsin ma vastuse uurimusküsimusele: Kas eestlane ja venelane näeb vastaskultuuri esindajad ja iseenda absoluutselt erinevalt? Ei näe nad absoluutselt teine teist erinevalt vaid osaliselt, kuna mõlema kultuuri noored näevad venelast temperamentsena, lärmakana ja sõbralikuna ning mõlema kultuuri noored näevad eestlast tagasihoidlikuna, targana, viisakana ja aeglasena.

Analüüsides elu prioriteedi, unistuse, muusika, suhtlemise põhiteemasid ja tegevusi, mida inimene harrastab sain ma vastuse oma uurimusküsimusele: Kas on venelastel ja eestlastel on midagi sarnast?

Unistuse ja saavutuse küsimuse vastused näitasid meile, et kahe kultuuri noored näevad ja arvavad teine teist sarnasena, kuna arvavad, et eestlaste ja venelaste elu prioriteedid ja unistused on sarnased ja põhimõttelised soovivad kõik heaolu.

Venelaste ja eestlaste eelistatuimad muusikastiilid on teise kultuuri esindajate arvates räpp, hip-hop, pop ja tehno. Selline tulemus annab meile infot, et huvid on mõlema kultuuri esindajatel sarnased.

Eesti gümnaasiumiõpilaste sõnade järgi, tavaliselt räägivad venelased: inimesest, igapäeva elust, koolist, seksist, alkoholi joomisest, peksmisest, riigi keele probleemidest ja kuidas venelasi diskrimineeritakse Eestis. Vene gümnaasiumiõpilaste sõnade järgi, eestlased tavaliselt räägivad: elust, oma huvidest, tööst või õppimisest, inimesest, venelastest, poliitikast ja alkoholi joomisest.

Tulemusena võib rääkida, et nii eestlastel kui ka venelastel arvatakse on sarnased suhtlemisteedad ning iga kultuur räägib Eesti Vabariigi poliitikast, kuid oma moodi. Tegevused mis harrastavad mõlema kultuuri esindajad aitavad aru saada kui aktiivsed ja loovad inimesed on.

Inimiste argipäeva käitumises näevad noored kultuurierinevusi. Leidsin ma vastuse uurimusküsimusele: Kas vene ja eesti kultuuril on erinevusi, mis märkavad noored igapäeva käitumises? Eestlased märkasid et, vene noor käitub temperamentsemalt kui eesti noor, et vene noor on sotsiaalsem, et venelased on ülbemad ning märkasid ka keelte erinevusi. Venelased märkasid aga, et eesti noor käitub ebaviisakalt ja samal ajal viisakalt, et eestlane on vähem temperamentne ja märkasid nad, et eesti noored ei anna oma istukohti vanematele inimestele. Minu töös võib näha erinevaid noore inimese vastuseid, millest peegeldub nende suhtumine erineva vanusega vastaskultuuri esindajatesse.

Antud töö käigus tuli ülesse teema, mida ma ei planeerinud käsitleda antud uurimuses. Nii eesti kui ka vene noored mainisid oma vastustes sellist teemat nagu „istekoha andmine eakamatele inimestele ühistranspordis“. Toetudes sellele saan teha järelduse, et ühistransport – on kinnine koht, kus väga tihti toimuvad konfliktid mõlema kultuuri nii nooremate kui ka vanemate esindajate vahel, mis baseeruvad kultuuride vahelistel erinevustel.

Õppides ennast paremini mõistma ning võrreldes end teistega, tuleme me tõenäoliselt paremini toime mitmekultuurilises maailmas ja mitmekultuurilises Eestis. Mitmekultuurilises maailmas oskab erinevusi hinnata ja mitte karta see, kes teab kes ta on ja millised on teised. Ebakindlus ja teadmatus iseendast ja hirm tundmatu teistsuguse ees käivad sageli koos ning

on ühed peamised allikad etnilistele konfliktidele, mille ära hoidmine ja lahendamine on nii Eesti jätkuvalt olulised.

5. Kasutatud kirjandus

1. **Kirch, M.** 2002. *Eesti ja Euroopa identiteet*. Kog: Eesti ja eestlased võrdlevas perspektiivis. Kultuuridevahelisi uurimusi 20. sajandi lõpust. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 87- 113.
2. **Krussel, S.** 2008 *Integratsioon Eestis* Eesti Statistika Salliv ja võrdseid võimalusi pakkuv Eesti 2011 Integratsiooni ja Migratsiooni Sihtasutus Meie Inimesed
3. **Lahe, J.** 2011 *Jaan Lahe: kuidas tekivad rahvuslikud stereotüübid?* - Postimees <http://www.postimees.ee/?id=352195> (12.05.2011)
4. **Liiv, U.** 2007 *Pronksöö: Vene mäss Tallinnas* DVD Kanal 2
5. **Pajupuu, H.** 1995. *Eestlaste ja soomlaste kommunikatsiooni käitumise tagamaadest*. Keel ja Kirjandus 11, 767-776.
6. **Pajupuu, H.** 2001. *Kuidas kohaneda võõras kultuuris: käsitööraamat* Tallinn: Pakett
7. **Pulver, A.** 2012 *Muukeelne laps Eesti kooli. Lõpparuanne* Tallinn: Tallinna Ülikooli Psühholoogia Instituut
8. **Selivanova, K.** 2011 *Tallinna Õismäe Gümnaasiumi gümnaasiumiõpilaste stereotüübid venelastest* Viljandi: Tartu Ülikool Viljandi Kultuuriakadeemia
9. **Silver, P.** 2009 *Noored ja kultuuridevaheline koostöö* MISA http://www.meis.ee/artiklid?news_id=328 (1.11.2011)
10. **Veere, K.** 2002. *Eestlaste ja soomlaste stereotüüpide muutused 1990. aastatel*. Kog: Eesti ja eestlased võrdlevas perspektiivis. Kultuuridevahelisi uurimusi 20. sajandi lõpust. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 112-122.
11. **Õunapuu, L.** 2005. *Küsitlus ja küsimustik*. Viljandi
12. **Õunapuu, L.** 2001a. *Teadusliku uurimustöö metodoloogia: kvantitatiivne uurimus*. Viljandi Kultuurikolledž.
13. **Õunapuu, L.** 2001b. *Teadusliku uurimustöö metodoloogia: kvalitatiivne uurimus*. Viljandi Kultuurikolledž.
14. **Õunapuu, L.** 2010. *Üliõpilaste kirjalikud tööd: metoodiline juhend magistri-, diplom-, kursusetöö, referaadi, essee koostamiseks ja vormistamiseks*. Viljandi: Tartu Ülikool Viljandi Kultuuriakadeemia.

15. *Haabersti koolide lõimumisprojekti kava* Tallinna Vene Lütseum
<http://www.tovl.tln.edu.ee/?smg=52> (1.11.2011)
16. *Parim lõimumisprojekt 2012–2013* Tallinn: Tallinna Pae Gümnaasium

LISAD

LISA 1. KÜSIMUSTIKU DISAINITUD BLANKETT EESTI KEELES

Tere!

Minu nimi on Kristiina ja ma olen Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia tudeng.

Palun Sinu abi uurimuses, mis käsitleb rahvuste arvamusi üksteise suhtes. Eelkõige olen huvitatud sellest, missugusena näevad eesti noored venelasi ning millisena Eestis elavad vene noored näevad eestlasi.

Palun aita mind minu eesmärgi saavutamisel, täites käesolev küsimustik. Küsimustik on anonüümne ja kogutud ankeete näen ainult mina, seega ootan Sult siiraid vastuseid. Küsimustikku täites on Sul vaja olemasolevate vastuste puhul märkida Sinu jaoks sobiv vastus ristiga. Kui vastusevariante pole antud, tuleb kirjutada vastus ja oma seisukohti mõne lausega selgitada.

Täna!

1. Sinu Rahvus O Eestlane O Venelane O Muu (milline?).....
2. Emakeel O Eesti O Vene O Muu (milline?)
3. Sugu O Mees O Naine
4. Vanus
5. Kas Sul on suhtlemiskogemusi venelastega? O Jah O Ei
6. Kuidas Sa said suhtlemiskogemuse venelastega?
mul on venelastest head tuttavad või sõbrad
võtsin osa ühest projektist, kus olid venelased
töötan/õpin koos venelastega
mu lähedased sugulased on venelased
mul pole venelastega suhtlemiskogemust
oma variant
.....
7. Kui kaua on kestnud juba Sinu suhtlemine venelastega?
8. Kasuta 10 omadussõna iseloomustamiseks:

eestlast

.....

.....

.....

venelast

.....

.....

.....

9. Kas see, mida venelased ja eestlased elus saavutada tahavad on sarnane või erinev? Mis see võiks olla?

.....

.....

.....

10. Kas see, millest eestlased ja venelased unistavad on sarnane või erinev? Kuidas?

.....

.....

.....

.....

.....

11. Millist muusikat venelased põhiliselt kuulavad?

.....

.....

12. Millised on põhiteemad, millest venelased tavaliselt räägivad?

.....

.....

.....

13. Milliseid tegevusi venelased harrastavad?

.....

.....

.....

14. Millised on erinevused eestlaste ja venelaste igapäevastes käitumisharjumistes?

.....

.....

.....

.....
.....

15. Mille poolest erineb

vene noor eesti noortest (–30 a)?

.....
.....
.....

vene keskealine eesti keskealist (30–60 a)?

.....
.....
.....

vanemat vene inimene vanemat eesti inimest (60+)?

.....
.....
.....

See on kõik.

Tänan!

LISA 2. KODEERIMISKIRI

Tunnuse liik	Küsimuse nr.	Küsimuse tekst	Koodid / kodeerimiskiri
Nominaaltunnus	1	Sinu rahvus	1 – Eestlane ; 2 – Venelane muu - kontent-analüüsi tähelised koodid
Nominaaltunnus	2	Emakeel	1 – Eesti; 2 – Vene muu - kontentanalüüsi tähelised koodid
Binaarne tunnus	3	Sugu	1 – Mees; 2 – Naine
Pidev arvtunnus	4	Vanus	1, 2, 3...
Binaarne tunnus	5	Kas Sul on suhtlemiskogemusi venelastega?	1- Ei ; 2 - Jah
Nominaaltunnus	6	Kuidas Sa said suhtlemiskogemuse venelastega?	1– mul pole venelastega suhtlemiskogemust; 2 – mul on venelastest head tuttavad või sõbrad; 3 – võtsin osa ühest projektist, kus olid venelased; 4– töotan/õpin koos venelastega; 5 – mu lähedased sugulased on venelased; 6 – oma variant, kontentanalüüsi tähelised koodid
Pidev arvtunnus	7	Kui kaua kestnud juba Sinu suhtlemine venelastega?	1 - 15; 2 – 16; 3 – 17
Kirjeldav tunnus	8	Kasuta 10 omadussõna iseloomustamaks: eestlasi; venelasi	kontentanalüüsi tähelised koodid

Kirjeldav tunnus	9	Kas see, mida venelased ja eestlased elus saavutada tahavad on sarnane või erinev? Mis see võiks olla?	kontentanalüüsi tähelised koodid
Kirjeldav tunnus	10	Kas see, millest eestlased ja venelased unistavad on sarnane või erinev? Kuidas?	Kontentanalüüs
Kirjeldav tunnus	11	Millist muusikat venelased põhiliselt kuulavad?	Kontentanalüüs
Kirjeldav tunnus	12	Millised on põhiteemad, millest venelased tavaliselt räägivad?	Kontentanalüüs
Kirjeldav tunnus	13	Milliseid tegevusi venelased harrastavad?	Kontentanalüüs
Kirjeldav tunnus	14	Millised on erinevused eestlaste ja venelaste igapäevastes käitumisnormides?	Kontentanalüüs
Kirjeldav tunnus	15	Mille poolest erineb: vene noor eesti noortest(-30 a); vene keskealine eesti keskealist(30-60 a); vanemat vene inimene vanemat eesti inimest (60+ a))	Kontentanalüüs

Lisa 3: Vene inimeste kuju, lähtudes omadussõnadest, mis vene noored kasutasid kõige tihedamini, millal iseloomustasid nad venelast.

jõhker: задирчивый, дерзкий, грубые, резкие, некультурный, быдловатые, грубые, резкий, дерзкий, борзый, испорченный, чуть распушенной, скверные, аморальный, и злой резкий, конфликтный, борзый, грубый, наглый, грубый, грубый, наглый, наглый, грубый.
perekondlik: любит свою семью, семейный
patrioot: патриот, патриотичные, патриотичный, патриотичный, патриотичный, патриотичный, патриотичный,
temperamentne: вспыльчивый, импульсивный, эмоциональные импульсивные, импульсивные, эмоциональный, заводные, обезбашенные, заводные, быстрые, сумасшедшие, агрессивный буйный агрессивный, выпендривающийся, агрессивный, буйный, импульсивный, импульсивный, вспыльчивый, эмоциональный,
religioosne: православные, верующие, верующий, верующий, верующий, более верующий чем эстонец.
lärmakas: шумные, шумный, громкие, шумные, громкие, шумные, громкие
sõbralik: дружелюбные, дружелюбные, дружелюбные, дружелюбные, доброжелательный, говорливый, добродушный, дружелюбный, добрый, общительный, общительный, общительный, общительный, дружелюбный, дружелюбные,
aktiivne: активный, активные, активные, спортивный, трудолюбивый, активные, активный, активные.
lõbus: юморные, с тонким юмором, смешные, веселые, веселый, смешной, забавный, веселый, веселый, веселый, весёлый, позитивный, веселые, веселый
tugev: сильный, сильный, упертый, негибачный, упертый, смелый, сильный духом, смелый, стойкий и упорный, смелые, сильные, храбрый, сильные.
avalik: открытый, миролюбивый, душевный, открытый душой, открытый, душевный, открытый.
ilus: красивый, стильный, русский язык и русские девушки красивее, яркий, красивый
ustav: верные, не предаст, верный.
sihikindel: человек знающий что ему нужно, целеустремленный, целеустремленный.
üksikud: не культурный, пьет много, обычный, ленивый,

Lisa 4: Venelaste käitumine eestlaste sõnade järgi

Venelane on temperamentsem
1. venelased pigem püüavad kõik teha kiiremalt ja mitte nii põhjalikult, eestlased aga teevad kõike põhjalikumalt ja kauem, et kõik ikka perfektne oleks.
5. Eestlased pole nii julged ja temperamentsed kui venelased
6. eestlased on tavaliselt tuimad, venelased äkilisemad
7. venelased on rohkem aktiivsemad osavõttudes
8. eestlased on aktiivsemad kui venelased
9. venelased on rohkem edevamad
10. eestlased on tagasihoidlikud, venelased ütlevad kõik ausalt välja
11. eestlased on vaoshoitumad ja vaiksemad
12.venelased on jäärapiisemad, nad ei anna näiteks vaidlustes alla ja nende sõna peab peale jääma. Eestlased annavad kiiremini järele, et mitte tülli minna
14. venelased tavaliselt julgemad ja arvavad, et on kõvad tegijad
17. Venelased otsivad probleeme, kuidas kedagi peksta saaks. Eestlased on rahulikumad
23. poisside külje alt on eesti noored igatahes nõmedamad, seevastu vene poisid on hea ebameeldivad kuid ei häiri teise ega ole pahatahtlikud
24. lärmakamad, vabamad, nende osad eetika normid ei mahu eestlase omadesse
25. eestlased on rohkem vaoshoitumad ja rahulikumad, venelased on aga temperamentsed, julgemad, veidi ka lärmakad
27. eestlased on natukene vaoshoitumad, venelastel on usk tähtsamal kohal, kui eestlastel
31, eestlased on rohkem tagasihoidlikud, nad ei ütle kõik nii otse ja nii valjult välja, nagu venelased.
33. venelased on vägivaldsemad ja tuli hakkajad., kuid on ka toredaid venelasi, kes käituvad väga tavaliselt: positiivsed ja naeratavad kogu aeg. Eestlased selliseid ei ole . Eestlased on päris tuimad enamus aja või tõsised
34. venelased kuulavad oma muusikat väga kõvasti ning räägivad väga väljuti. Tihti tunduvad

vägivaldsed
35. venelased kondavad rohkem tänavatel ja on ebaviisakamad, kui eestlased, Kuigi ka siin oleneb inimesest, sest paljusid vene mehed on hoolivamad, kui mehed ja naised
30. eestlane läheb õige ajal magama, ega käib poole ööni, venelane segab teisi naabreid
2.venelased on alati silma paistev.
Venelane on sotsiaalsem
21. venelased käivad rohkem väljas
22. venelased käivad rohkem üritustel ja väljas
26. eestlased ei lähe võõra inimese juurde ja ei alusta kohe juttu, venelase kaoks see on normaalne, et kui klassi tuleb uus poiss saadakse kohe sõpradeks. Eestlastel võtab see aega. Venelased on loomu pärast esitükkijad.
28. venelaste perekonnasuhted on võrdlemisi soojamad
2. venelased suhtlevad rohkem sõpradega
venelane on ülbe
16. venelased on hoiakult ülbemad kui eestlased. Eestlane ütleb TERE, et viisakas olla, venelaste puhul seda pole tähele pannud.
13. eestlased ei lõhu nii palju linna, kui venelased ega ülbitse
2. Venelased kannavad geto pükse ja arvavad, et on väga lähedad ning on tohutult ülbed teiste vastu.
3. venelased on palju ülbemad kui eestlased
Keelte erinevus
30.Venelased räägivad eestlastega vene keeles
18. venelased teevad samu asju mis eestlased, kuid vene keeles

Lisa 5: Teise kultuuri nooresse suhtumine - eestlaste vastused

„negat,“ tähendab negatiivne suhtumine

„posit“ tähendab positiivne suhtumine

„neutr“ tähendab neutraalne suhtumine

a)1. vene noored on palju julgemad ja agressivsemad ning nad mõlema rahvuse noored eelistavad olla enda rahvusest	neutr
2. pead end kohe väga tähtsad ja ka suitsetamine, riietusstiil, temperamentsed, närvilised, peavad teiste üle olema	negat
3. Suhtlevad eestlastega paremini ja oskavad rohkem eesti keelt, kui vanemad	posit
4. ei erine	neutr
5. agressivsem	negat
6. ei tea	
7. ei erinegi	neutr
8. arvab endast väga palju, arvab, et ei pea eesti keelt õppima	negat
9. teistsugused huvid	neutr
10. vene noored tunnevad vajadust õppida ära eesti keel	posit
11. ei oska öelda käitumise ehe	neutr
12. räägivad tänaval kõvema häälega, kuulavad muusikat kõvemini. Osad suitsetavad avalikult. Loomulik mitte kõik ja on ka selliseid eestlasi	negat
13. Vene noor sõidab enamasti Bemmiga	neutr
14. liiguvad suurtes kompades	neutr
15. ei erinegi kuidagi, peale keele	neutr
16. ülbem, ei austa teisi	negat
17. ei austa eesti keelt, ega eestlaste kultuuri	negat
18. ei erine eriti	neutr
19. kuulab rohkem Lääne muusikat	neutr
20. ei erine	neutr
21. vene noor on aktiivsem kui eesti noor	posit
22. vene noored on rohkem aktiivsemad ja vastuhakkavad, kuid eesti noored on tagasihoidlikumad	neutr
23. ei oska öelda	
24. sõjakam, tujukam, peab olema tähelepanu keskpunktis, eestlaste suhtes lugupidamatum	negat
25. riietumine on kohati erinev	neutr
26. eesti noor kuulab oma muusikat kõrvalklappidest, vene noor valjult	negat
27. riietumustil	neutr
28. erinev suhtlusringkond, teistsugune vaade inimestele	neutr
29. jalgpall on kogu elu	neutr
30. vene noor on öösel väljas ohtliku kambaga.	negat
31. eesti noor ei karju bussis palju. Vene noor julgeb rohkem öösiti väljas käia.	negat
32. lärmakam, temperamentsem	negat
33. temperamentne, vene noored on üldiselt vägivaldsemad, eriti igasugused +20 poisid,	negat
34. oleneb noorest mõni võib sõbralik olla, aga mõni hirmutab juba oma välimustega.	neutr
35. eesti noored on käitumisepoolest paremad, sest tavaliselt vene noored joovad, suitsetavad ja saavad polle kiiremini vanaks, vähemalt nii nad arvavad	negat

RESÜMEE

Проблема стереотипов и борьбы с ними является чрезвычайно актуальной в современном мире, движущемся к глобализации. Но, несмотря на ее развитие, распространение интернета и, соответственно, расширение доступа к информации, остается много «белых пятен» в знаниях народов друг о друге. Для гармоничного сосуществования людей в таком мультикультурном государстве как Эстония, необходимо взаимодействие не только на политическом и экономическом уровнях, но и в межличностном плане. Для достижения данной цели необходимо понять, какие стереотипы могут лежать в основе межкультурного общения между русскими и эстонцами в Эстонии.

Одним из важных вопросов по развитию Эстонии является вопрос интеграции. Эстония заинтересована в интеграции русских, живущих на её территории, в местное общество и культуру. Для этого необходимо установить межнациональное политическое, этническое взаимопонимание обоих народов. То, что данное понимание пока не является достигнутым, показывают нам события прошедшие 26-29 апреля 2007 года в городе Таллинне: бунт и мародерство со стороны русского населения, получивший название "Бронзовые ночи".

Автор работы считает, что если люди разных народов, живущие на территории одного государства, узнают, что они друг о друге думают, возможно, тогда станет понятно, что именно не так. Появится возможность изменить свое поведение и достичь понимания. Данная работа является моделью стереотипов о русских и эстонцах, которая в дальнейшем поможет регулированию межнациональных конфликтов. Понятие « стереотип» обозначается как множество характерных свойств, связанных с социальными и национальными группами.

Тема исследования - «Стереотипы о русских, со слов эстоноязычных гимназистов, а так же стереотипы об эстонцах со слов русскоязычных гимназистов, на примере Таллиннской Ыйсмязской Гимназии и Таллиннской Паэской Гимназии». Цель исследования – выяснение стереотипов о русских, со слов учеников эстонской гимназии, а так же стереотипов об эстонцах со слов учеников русской гимназии. Исследование изучает опыт общения эстонских и русских учеников между собой, а так же то, как эстонские и русские ученики описывают друг друга.

Сбор данных был произведен методом опроса учеников. В работе были использованы различные методики исследования: качественная и количественная. Опрашиваемой группой являлись ученики 10А и 10Б Таллиннской Ыйсмязской Гимназии, а так же ученики 10А и 11А

Таллиннской Паэской Гимназии. Всего, подходящим по критериям опроса, было собрано 70 анкет.

Автор работы отвечает в ходе исследования на 6 вопросов поставленным им в начале. Политический конфликт, такой как «Бронзовые ночи» произошедший в 2007г., не влияют на общение молодых людей с противоположной культурой. Это доказывает длительность общения эстонских учеников с русскими, в среднем 6 – 16 лет, а так же русских учеников с эстонцами, в среднем до 3 лет. В свою очередь это доказывает то, что межкультурное общение между двумя нациями проходило до и после конфликта, следовательно, конфликт не влияет на общение.

Эстонцы и русские видят друг друга и себя частично по-разному. Для эстонцев русский человек: темпераментный, социальный, дружелюбный, высокомерный, шумный, злой, прямолинейный, храбрый, агрессивный и замечательный. Русские воспринимают эстонского человека как скромного, патристичного, умного, медленного, вежливого, апатичного, неряшливого, стильного, скучного, а так же характеризуют его как «обычного человека». Русские и эстонцы считают русского как темпераментного, шумного и дружелюбного человека, эстонца же представители обеих культур видят как скромного, умного, вежливого и медленного человека.

Ученики гимназий считают, что приоритеты в жизни, а так же мечты, русского и эстонца схожи и имеют одно и то же значение - благополучие. Это говорит о том, что эстонцы и русские видят представителей других культур равными себе. Так же этот вывод подтверждают и другие результаты. Эстонцы, как и русские, предпочитают хип-хоп, поп и техно стили музыки. У обоих представителей культур много различных тем для разговоров, но есть и схожие, такие как быденная жизнь, своих личных интересов, других людях, распитии алкоголя и политике.

Молодежь видит различия культур в повседневном поведении людей. Эстонцы замечают, что русские более темпераментные, социальные, высокомерные. Русская молодежь примечает то, что эстонцы менее темпераментные, одновременно вежливые и невежливые, а так же не уступают места людям в общественном транспорте. Так же в работе можно ознакомиться с высказыванием молодежи о представителях противоположной культуры разного возраста, с определенным позитивным, негативным или нейтральным фоном.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina Kristina Selivanova
(autori nimi)

(sünnikuupäev: 06.05.2013)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

Eesti õppekeeleaga koolide gümnaasiumiõpilaste stereotüübid venelastesse ning vene õppekeeleaga gümnaasiumiõpilaste stereotüübid eestlastesse, Tallinna Õismäe Gümnaasiumi ja
(lõputöö pealkiri) Tallinna Pae Gümnaasiumi näitel.

mille juhendaja on Aurika Komsaare,
(juhendaja nimi)

1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Viljandis, 17.05.2013

